

U 55/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) och den gemensamma fiskeripolitiken (GFP)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 16 juli 2025 till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av villkoren för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma jordbrukspolitiken för perioden 2028–2034 (COM(2025) 560 final) och kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande för perioden 2028–2034 av villkoren för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma fiskeripolitiken, till europeiska världshavspakten och till unionens havs- och vattenbrukspolitik som en del av Nationella och regionala partnerskapsfonden som fastställs i förordning (EU) [...] [NRP-fonden] (COM(2025) 559 final) samt en promemoria om förslagen.

Helsingfors den 20 november 2025

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

Avdelningschef Minna-Mari Kaila

20.11.2025

KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM FASTSTÄLLANDE AV VILLKOREN FÖR GENOMFÖRANDET AV UNIONENS STÖD TILL DEN GEMENSAMMA JORDBRUKSPOLITIKEN FÖR PERIODEN 2028-2034 OCH KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM FASTSTÄLLANDE FÖR PERIODEN 2028–2034 AV VILLKOREN FÖR GENOMFÖRANDET AV UNIONENS STÖD TILL DEN GEMENSAMMA FISKERIPOLITIKEN, TILL EUROPEISKA VÄRLDSHAVSPAKTEN OCH TILL UNIONENS HAVS- OCH VATTENBRUKSPOLITIK SOM EN DEL AV NATIONELLA OCH REGIONALA PARTNERSKAPSFONDEN SOM FASTSTÄLLS I FÖRORDNING (EU) [...] [NRP-FONDEN]

1 Bakgrund

Kommissionen offentliggjorde den 16 juli 2025 ett förslag till den kommande fleråriga budgetramen för perioden 2028–2034. Kommissionen föreslår en betydande reform av budgetramen och dess struktur. I fortsättningen ska medlemsstaterna utarbeta ett gemensamt nationellt partnerskapsprogram. I anslutning till detta offentliggjorde kommissionen en egen förordning om inrättande av Nationella och regionala partnerskapsfonden (NRP-förordningen) (COM(2025) 565 final). I kommissionens förslag för finansieringsperioden 2028–2034 betonas flexibilitet, enklare stödprogram och bättre beaktande av regionala behov. Enligt förslaget ska detta återspeglas i målet att förena fonderna, inklusive den gemensamma jordbrukspolitiken, och skapa partnerskapsplaner som bättre tillgodoser de lokala behoven.

I samband med offentliggörandet av budgetramen offentliggjorde kommissionen också flera sektorspecifika lagstiftningsförslag med förslag till förordning om jordbruks- och fiskeripolitiken. Dessa är

- Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av villkoren för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma jordbrukspolitiken för perioden 2028–2034 (COM(2025) 560 final) och tillhörande bilagor I–II.
- Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande för perioden 2028–2034 av villkoren för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma fiskeripolitiken, till europeiska världshavspakten och till unionens havs- och vattenbrukspolitik som en del av Nationella och regionala partnerskapsfonden som fastställs i förordning (EU) ... [NRP-fonden] (COM/2025/559 final).
- Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1308/2013 om program för distribution i skolor, sektorsbestämmelser, proteinväxtsektorn, krav på hampa, krav på saluföring av ost, proteinväxter och kött, tillämpning av importtullar, tillgång till jordbruksprodukter i

nödsituationer och under allvarliga kriser samt säkerheter (COM(2025) 553 final) och tillhörande bilagor I–II.

Med denna U-skrivelse förs de två första av kommissionens förslag till riksdagen för behandling.

Förslag till förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP-förordningen)

Bakgrunden till förslaget till gemensam jordbrukspolitik är kommissionens meddelande av den 19 februari 2025 om en vision för framtidens jordbruk och livsmedel (COM(2025) 75 final). Visionen lägger fram en färdplan för kommande strategiska förslag för att göra jordbruks- och livsmedelssektorn mer attraktiv och skapa en stabil verksamhetsmiljö för aktörerna i hela livsmedelskedjan. Visionen gestaltar dessutom prioriteringarna för den kommande gemensamma jordbrukspolitiken efter 2027. Bakom visionen för jordbruket ligger också den landsbygdspakt (eng. Rural Pact) som lanserades 2021 och den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden som sträcker sig till 2040 (COM(2021) 345 final).

Enligt kommissionen är det på grund av den gemensamma jordbrukspolitikens särdrag motiverat att utarbeta ett förslag som gäller enbart jordbruket som en del av lagstiftningsförslagen till den fleråriga budgetramen för perioden 2028–2034. Enligt kommissionen kompletterar förslaget till förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken de allmänna bestämmelserna i NRPF-förordningen med närmare bestämmelser om den gemensamma jordbrukspolitiken och kapitlet om jordbruket i partnerskapsplanerna. I förslaget sammanförs Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu). På detta sätt eftersträvas bättre resultat i fråga om konkurrenskraft, resiliens och hållbarhet. Sammanslagningen syftar till att öka effektiviteten och flexibiliteten i förvaltningen.

Förordningsstrukturen i kommissionens förslag avviker från tidigare finansieringsperioder, då frågor kring den gemensamma jordbrukspolitiken i stor utsträckning ingick i separata förordningspaket. Enligt förslaget är utarbetandet av en nationell partnerskapsplan en mycket annorlunda process än utarbetandet av den strategiska planen inom den gemensamma jordbrukspolitiken för den nuvarande finansieringsperioden. Bestämmelser om den viktigaste delen av partnerskapsplanen som helhet finns i NRPF-förordningen. Enligt kommissionen möjliggör utarbetandet av en gemensam nationell partnerskapsplan också starkare synergier mellan politikområden, exempelvis genom att ge medlemsstaterna bättre beredskap att svara på utmaningar i landsbygdsområdena på ett mer övergripande sätt.

I fortsättningen ska förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken bland annat inkludera bestämmelser om innehållet i de krav på förvaltning av gårdar som ersätter det nuvarande villkorlighetssystemet samt om ramvillkoren för stödåtgärder som riktas till jordbrukare och andra stödmottagare inom den gemensamma jordbrukspolitiken. I NRPF-förordningen ska det föreskrivas om centrala frågor som påverkar stödåtgärderna, såsom definitionen av jordbrukare, medlemsstatens skyldigheter att skydda unionens ekonomiska intressen, övervakningen av kraven på förvaltning av gårdar samt kraven på det integrerade förvaltnings- och kontrollsystemet.

Kommissionens förslag till reform av den gemensamma jordbrukspolitiken syftar till att förenkla stödsystemen bland annat genom att kombinera befintliga miljösystem och landsbygdsfondens (s.k. II pelaren) miljöåtgärder. De centrala stödformerna, såsom arealbaserat inkomststöd och kopplat inkomststöd som i sin helhet finansieras av EU samt nationellt delfinansierade kompensationsersättning, miljö- och klimatåtgärder (inkl. ekologisk produktion

och djurens välbefinnande), investeringsstöd och startstöd till unga jordbrukare, ska kvarstå. Enligt kommissionens förslag ska medlemsstaterna ges mer ansvar och frihet att skräddarsy åtgärder enligt sina egna behov, men planeringen av stödåtgärderna styrs fortfarande bland annat i form av kommissionens rekommendationer och resultatindikatorer.

Förslag till förordning om den gemensamma fiskeripolitiken

Förslaget till förordning om finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken, europeiska världshavspakten och unionens havs- och vattenbrukspolitik är en del av EU:s fleråriga budgetram 2028–2034. I den ingår finansieringsstöd för genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken, europeiska världshavspakten och EU:s havs- och vattenbrukspolitik, som genomförs som en del av den nationella och regionala partnerskapsfonden. Kommissionens förslag till förordning grundar sig på behovet att säkerställa att målen för fiskeri- och havspolitik genomförs på ett effektivt sätt under den kommande finansieringsperioden.

Enligt kommissionen är finansieringen ett viktigt verktyg för generationsväxlingen och energiomställningen inom fisket samt stödet av en hållbar vattenbruksverksamhet och bearbetning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter. Utöver detta möjliggör den utvecklingen av en hållbar blå ekonomi i kust- och insjöområden, stärker kunskapsunderlaget och kunskapen om havsfrågor samt förbättrar anpassningsförmågan i kustsamhällen och i synnerhet i det småskaliga kustfisket. Finansieringen stöder också förstärkningen av internationell världshavsförvaltning och havsobservation samt en säker, ren och hållbar förvaltning av hav och oceaner.

Fonden bidrar till genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken enligt vad som avses i artikel 43.2 i EUF-fördraget och artikel 2 i förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken samt till de åtgärder som fastställs i den europeiska världshavspakten

2 Förslagets syfte

Den gemensamma jordbrukspolitikerna och den gemensamma fiskeripolitiken kommer i fortsättningen att genomföras som en del av NRPF-förordningen och partnerskapsplanerna. Den tidigare garantifonden för jordbruket, jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden integreras. I NRPF-förordningen (COM(2025) 565 final) fastställs särskilda mål för partnerskapsplanerna, av vilka i synnerhet det fjärde målet ”Att upprätthålla livskvaliteten i unionen” hänförs till den gemensamma jordbrukspolitikerna och den gemensamma fiskeripolitiken. Detta mål är indelat i följande fem delmål:

- Stödja rättvisare och tillräckliga inkomster för jordbrukare och deras långsiktiga konkurrenskraft, inbegripet jordbrukarnas ställning i värdekedjan.
- Bidra till en tryggad livsmedelsförsörjning på lång sikt.
- Förbättra attraktionskraften och levnadsstandarden, inbegripet verka för rättvisa arbetsvillkor och främja generationsväxling, förbättra jordbrukarnas beredskap och deras förmåga att hantera kriser och risker, förbättra tillgången till kunskap och innovation och påskynda den digitala och gröna omställningen för en blomstrande jordbruksbaserad livsmedelsindustri.
- Säkerställa hållbarhet, konkurrenskraft och resiliens inom unionens fiskeri- och vattenbrukssektor, främja en hållbar och konkurrenskraftig blå ekonomi i kust-, ö- och inlandsområden, öka lokalsamhällenas socioekonomiska möjligheter och resiliens samt

säkerställa en stark världshavsförvaltning i alla dimensioner, med säkra, trygga, rena och hållbart förvaltade hav.

- Främja resilienta klimatåtgärder, tillhandahålla flera ekosystemtjänster, stödja effektiv vattenförvaltning, förbättra skyddet av biologisk mångfald, mark och naturresurser samt förbättra djurvälstånd.

För att uppnå dessa mål strävar man med förslagen efter att utnyttja alla möjligheter till strategisk planering genom ett förenklat och mer flexibelt ramverk som ökar synergier och komplementariteten inom olika sektorer.

Dessutom har de övriga specifika målen i NRPF-förordningen beröringspunkter med den gemensamma jordbrukspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken. Till dessa hör till exempel målet om ett mer hållbart välbefinnande i unionen, målet om unionens försvarsförmåga och säkerhet samt målet att stärka den sociala sammanhållningen.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Förslagen ingår i den fleråriga budgetramen för perioden 2028–2034, som omfattar NRPF-förordningen och prestationsförordningen (COM (2025) 545 final). Den fleråriga budgetramen och ovannämnda förordningar definierar budgetramen för den gemensamma jordbrukspolitiken, ramen för övergripande principer, regler för förvaltningen av NRP-fonden, allmänna regler om innehållet i och godkännandet av partnerskapsplanerna samt styrningen av dem, samt referensramen för prestation och övervakning.

Den svenskspråkiga terminologin för de olika stödformerna och programmen under den kommande finansieringsperioden har ännu inte etablerats och den kan preciseras när beredningen av lagstiftningen för perioden framskrider. Termerna som används i denna beskrivning kan komma att ändras

Förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken

Nationella rekommendationer och styrning inom den gemensamma jordbrukspolitiken (artikel 2)

Enligt förslaget ska kommissionen ge varje medlemsstat nationella rekommendationer för den gemensamma jordbrukspolitiken innan medlemsstaterna lämnar in sin nationella partnerskapsplan till kommissionen. Syftet med de nationella rekommendationerna är att ge medlemsstaterna vägledning för genomförandet av de relevanta särskilda målen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Enligt förslaget ska kommissionen utarbeta sina rekommendationer så att utvecklingen av jordbruket grundar sig på att bidra till en rättvis och tillräcklig inkomst för jordbrukarna och deras långsiktiga konkurrenskraft, förbättra jordbrukssektorns attraktionskraft och stödja generationsväxlingar, främja klimatåtgärder, bevarande av biologisk mångfald och naturresurser samt djurvälstånd, stärka jordbrukarnas förmåga att hantera kriser samt utnyttja kompetens, innovationer och digitala lösningar.

De nationella rekommendationerna inom den gemensamma jordbrukspolitiken bygger på en analys av situationen inom jordbrukssektorn och på landsbygden. I rekommendationerna ska kommissionen särskilt identifiera de centrala utmaningar som varje medlemsstat ska ta itu med i sin partnerskapsplan. Kommissionen kan enligt förslaget också uppdatera rekommendationerna.

Förvaltning av gårdar (eng. farm stewardship) (artikel 3)

I förslaget förenklas den nuvarande villkorligheten som helhet. Helheten går under benämningen förvaltning av gårdar (*eng. farm stewardship*). De nuvarande kraven på villkorligheten har i förslaget grupperats i större helheter och kraven på sociala villkor har tagits med i de föreskrivna verksamhetskraven. Innehållet i kraven på förvaltningen av gårdar är i huvudsak detsamma som i det nuvarande systemet. Det viktigaste förslaget till förenkling är att uppföljningen av arealen permanent gräsmark (gamla GAEC 1) slopas.

Grupperingen av kraven på förvaltningen av gårdar indelas i punkterna A (föreskrivna verksamhetskrav), B (föreskrivna verksamhetskrav för sociala villkor) och C (bestämmelser om skyddsmetoder, nuvarande GAEC, det vill säga krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden). Kraven beskrivs närmare i bilaga I till förordningen.

I förslaget föreskrivs det om iakttagandet av kraven på förvaltningen av gårdar i fråga om arealbaserade stöd. Jordbrukare som får stöd för småbruk befrias från kraven i punkterna A och C. I förslaget konstateras dessutom att de stöd som omfattas av kraven på förvaltningen av gårdar i enlighet med artikel 33.2 d i budgetförordningen (förordning EU 2024/2509) uppfyller principen om att inte orsaka betydande skada.

Medlemsstaterna fastställer skyddsmetoderna i punkt C med beaktande av de nationella rekommendationerna inom den gemensamma jordbrukspolitiken. De är indelade i tre grupper, varav a gäller skydd av kolrika marker, landskapselement och permanent gräsmark i Natura-områden, b skydd av marken mot erosion och bevarande av jordens potential och c skydd av vattendrag och grundvatten. Gårdar som certifierat hela gården för ekologisk produktion anses uppfylla kraven i grupperna b och c. Det föreslås att olika permanenta och tillfälliga undantag från skyddsmetoderna ska kunna göras på vissa villkor. Enligt förslaget kan iakttagandet av sådana miljö- och klimatåtgärdanden (artikel 10) vars mål och praxis motsvarar skyddsmetoderna anses följa skyddsmetoderna i fråga.

Enligt förslaget kommer kraven på sociala villkor inte att ändras.

Prioriteringar inom miljö- och klimatpolitiken (artikel 4)

I förslaget fastställs de prioriteringar inom miljö- och klimatpolitiken (miljö- och klimatprioriteringar) där medlemsstaterna ska stödja jordbrukare och andra stödmottagare. Stödåtgärder ska införas för åtminstone följande områden: a) anpassning till klimatförändringar, vattenresiliens, b) begränsning av klimatförändringar, inbegripet koldioxidupptag och produktion av förnybar energi på jordbruksföretaget, inklusive biogasproduktion, c) markhälsa, d) bevarande av biologisk mångfald, exempelvis bevarande av livsmiljöer, arter eller landskapselement, minskad användning av bekämpningsmedel, e) utveckling av ekologiskt jordbruk och f) djurhälsa och djurvälstånd.

Medlemsstater som drabbas av vattenföroreningar på grund av nitratöverskott ska ge stöd till jordbrukare för extensivering av animalieproduktion (färre husdjur på en viss areal) eller för diversifiering till annan jordbruksverksamhet.

Olika typer av stöd (artikel 5)

I förslaget definieras de olika interventionerna (åtgärderna) inom den gemensamma jordbrukspolitiken närmare. Interventionernas EU-medfinansiering fastställs i NRPF-förordningen. Inkomststödet till jordbruket i förslaget till förordning omfattar förutom de

nuvarande direktstöden till jordbruket även stöd till områden med specifika naturliga begränsningar, miljö- och klimatåtgärder, stöd för ekologisk produktion, ersättningar för djurens välbefinnande, stöd för riskhanteringsverktyg, stöd för unga jordbrukare och startstöd för företag samt investeringsstöd. Kommissionens förslag om minimifinansiering inom den gemensamma jordbrukspolitikerna omfattar ovannämnda interventioner. Av de nuvarande interventionerna för landsbygdsutveckling ingår dessutom LEADER, informationsförmedling och innovation samt samarbetsåtgärder som är obligatoriska för medlemsländerna i partnerskapsplanen. Interventionerna för utveckling av landsbygden under den nuvarande perioden är även i fortsättningen delfinansierade.

Gradvis avtagande arealbaserat inkomststöd (artikel 6)

Enligt kommissionens förslag ska jordbrukarna stödjas med arealbaserat inkomststöd för stödberättigande hektar (avtagande arealbaserat stöd) för att tillgodose inkomstbehoven. Stödet ska avta gradvis så att det årliga stödet per jordbrukare minskas med 25 % av det belopp som överstiger 20 000 euro, när det beviljade stödbeloppet är 20 000–50 000 euro. När det beviljade stödet är över 50 000 euro men högst 75 000 euro minskas det stödbelopp som överstiger 50 000 euro med 50 %. När det stöd som beviljats jordbrukaren överstiger 75 000 euro per år minskas det stödbelopp som överstiger 75 000 euro med 75 %. Det maximala årliga beloppet för det avtagande arealbaserade stödet är 100 000 euro per jordbrukare. En medlemsstat kan differentiera det avtagande arealbaserade stödet för olika grupper av jordbrukare eller geografiska områden. Differentieringen av det avtagande arealbaserade stödet ska fastställas på grundval av jordbrukarnas inkomster från jordbruksverksamhet under en viss referensperiod. Stödet ska riktas till de mest behövande, särskilt unga och nya jordbrukare, kvinnor, familj jordbrukare eller småbrukare, jordbrukare som kombinerar produktion av grödor och boskap eller jordbrukare i områden med naturliga begränsningar. Unge jordbrukare ska beviljas det avtagande arealbaserade stödet förhöjt. Stödet är i första hand avsett för jordbrukare som bidrar till en tryggad livsmedelsförsörjning. Småbrukare som bedriver jordbruksverksamhet på deltid ska också vara berättigade till stöd enligt vad som fastställs av medlemsstaterna. I inledningen till förslaget nämns också övriga jordbrukare som bedriver jordbruksverksamhet på deltid, men frågan saknas i artikeltexten. Senast 2032 ska de stödsökande som har uppnått pensionsåldern enligt nationella lagar och får ålderspension inte längre beviljas avtagande arealbaserat stöd. Enligt förslaget ska båda villkoren uppfyllas.

Enligt artikel 4 i förslaget till NRPF-förordning kan aktiv livsmedelsproduktion stödjas genom att en medlemsstat definierar endast produktionen av jordbruksprodukter som jordbruksverksamhet. Tidigare har man inom ramen för WTO:s regler också varit tvungen att stödja bevarandet av jordbruksmark. Det är oklart om bevarandet av jordbruksmarken i fortsättningen kan lämnas utanför stöden.

Enligt artikel 35 i förslaget till NRPF-förordning ska det genomsnittliga stödet per hektar för gradvis avtagande arealbaserat inkomststöd vara mellan 130 euro och 240 euro.

Kopplat inkomststöd (artikel 11)

Kopplat inkomststöd ska fortfarande kunna beviljas i Finland för samma produktionsformer som i nuläget. Stödformen är enligt förslaget obligatorisk för medlemsstaterna. Stöd kan årligen betalas för mjölk-, nötkötts-, får- och getköttproduktion samt arealbaserat för åkerväxter inklusive skottskog med kort omloppstid. Ett nytt stödobjekt är bin. Även gräs och annat örtartat foder är stödberättigande. Förteckningen över kopplade produkter och produktionsformer i den nuvarande EU-förordningen har ersatts med en hänvisning till bilaga I till den gemensamma förordningen om en samlad marknadsordning (EU) nr 1308/2013. Stöd ska inte beviljas för

tobaks- och vinsektorn. Stödet kan riktas till särskilda produktionsformer som genomgår svårigheter och är viktiga av socioekonomiska eller miljömässiga skäl.

Nytt jämfört med det nuvarande stödet per djur är möjligheten att betala stöd för djuren alternativt på basis av djurekvivalenter (DE). Koefficienterna för djurekvivalenter grundar sig på antalet djur och bestämmelser om dem finns i bilaga II till förslaget till förordning. Det nya förslaget är att medlemsstaterna i fråga om stödet för djur ska ta hänsyn till miljöpåverkan, bland annat genom att fastställa kriterier för högsta djurtäthet i känsliga nitratzoner. I Finland gäller detta krav hela landet.

Medlemsstaten ska påvisa behovet av kopplat inkomststöd på objektiva och icke-diskriminerande grunder, så att det motsvarar behovet av inkomstbildning på gårdarna. Det kopplade inkomststödet får inte orsaka störningar på den gemensamma marknaden, vilket bör beaktas i planeringen av stödsystemet. Den andel av det kopplade inkomststödet som det föreskrivs om i förslaget till NRPF-förordning är högst 20 % av det sammanlagda beloppet av det avtagande arealbaserade stödet, stödet för miljö- och klimatåtgärder inom jordbruket samt stödet för små jordbruksföretag. I enlighet med förslaget till NRPF-förordning kan stödbeloppet höjas med 5 % för proteingrödor, gårdar med blandat jordbruk med både växt- och djurproduktion samt gränsområden i öster, med vilka avses NUTS2-områden med land- eller havsgräns med Ryska federationen, Vitryssland eller Ukraina.

Stöd i områden med ogynnsamma naturliga förutsättningar (stöd för naturliga begränsningar) (artikel 8)

Medlemsstaterna ska enligt förslaget bevilja stöd för att kompensera jordbrukare för naturliga eller andra område-specifika begränsningar. Områdena utses enligt bestämmelserna i förordningen om stöd för landsbygdsutveckling (EU) nr 1305/2013 eller så kan ytterligare områden utses i partnerskapsplanen, men andelen sådana tilläggsområden får inte överstiga 2 % av den berörda medlemsstatens jordbruksareal. En finjustering ska göras för att utesluta arealer utan naturliga begränsningar i områden med ogynnsamma naturliga förutsättningar. Denna princip fastställs i förordningen om stöd för landsbygdsutveckling. Stödet per stödberättigande hektar beräknas på basis av merkostnader eller inkomstbortfall i samband med jordbruksproduktion i de utsedda områdena med naturliga begränsningar jämfört med produktion utanför dessa områden.

Stöd för nackdelar till följd av vissa obligatoriska krav (artikel 9)

Liksom under innevarande finansieringsperiod innehåller förslaget en möjlighet för medlemsstaterna att tillhandahålla arealbaserat stöd i jordbruks- och skogsområden för nackdelar till följd av kraven i habitatdirektivet, ramdirektivet för vatten eller fågeldirektivet. Dessutom kan en medlemsstat stödja andra naturskyddsområden som stöder habitatdirektivet, förutsatt att dessa områden inte överstiger 5 % av de Natura 2000-områden som omfattas av partnerskapsplanen. Stöd kan beviljas jordbrukare, skogsägare och deras sammanslutningar.

Miljö- och klimatåtgärder (artikel 10)

I förslaget fastställs ramvillkor för incitament för åtgärder som gynnar klimat, miljö, djurhälsa, djurvälstånd samt hållbart skogsbruk. Dessa är frivilliga förvaltningsåtaganden samt åtaganden om att upprätthålla ekologiskt jordbruk och extensifiera animalieproduktionen, samt stöd för övergången till dessa. Frivilliga förvaltningsåtaganden som riktas till jordbrukare och andra stödmottagare kan vara årliga eller fleråriga.

När det gäller ekologisk produktion och extensiv animalieproduktion bör alla medlemsstater erbjuda jordbrukarna stöd både för frivilliga åtaganden och för övergång till hållbara produktionssystem.

Övergången till hållbara produktionssystem ska grunda sig på en plan som stödmottagaren utarbetat och som om den inte genomförs kan leda till att stödet återkrävs.

I förslaget anges de mål som åtagandena syftar till. Till dessa hör skydd av vattenkvaliteten, marken och den biologiska mångfalden, minskat tryck på vattenresurserna, hantering av näringsämnen, begränsning av klimatförändringar, djurhälsa och djurvälstånd (inbegripet bekämpning av antimikrobiell resistens), hållbar användning och utveckling av genetiska resurser samt skogsskydd.

Förvaltningsåtagandena ska överskrida de tillämpliga föreskrivna verksamhetskraven samt de relevanta kraven för användning av gödselmedel och växtskyddsmedel, djurskydd och andra relevanta krav i nationell lagstiftning. Stöd kan betalas till den del förvaltningsåtagandena överskrider de föreskrivna verksamhetskraven.

Stöd kan också beviljas för krav i den nationella lagstiftningen som går utöver de motsvarande obligatoriska minimikrav som fastställs i unionsrätten.

Stödsystem för småbruk (artikel 7)

Enligt förslaget ska inrättandet av ett stödsystem för småbruk vara obligatoriskt för medlemsstaten, men för jordbrukare som ansöker om stöd ska det vara frivilligt. Stödet ska ersätta de som väljer det med ett paket som omfattar avtagande arealbaserat stöd, kopplat inkomststöd och stöd i områden med ogynnsamma naturliga förutsättningar. Stödet ska i första hand riktas till producenter som bidrar till livsmedelsförsörjningen. Enligt förslaget ska medlemsstaten fastställa en definition av småbruk. Den årliga engångsersättningen får vara högst 3 000 euro per småbrukare.

Stöd för deltagande i riskhanteringsverktyg (artikel 12)

Enligt förslaget till förordning ska medlemsstaterna stödja jordbrukarna i deras deltagande i riskhanteringsverktyg. Medlemsstaterna ska säkerställa att stöd endast beviljas för förluster som överstiger tröskelvärdet, på basis av de metoder som anges. Om en medlemsstat i sin partnerskapsplan kan visa att det finns motsvarande nationella riskhanteringsåtgärder, behöver stödet enligt förslaget till förordning inte inkluderas i planen.

I förslaget föreskrivs också om riskhanteringsverktygen för sektorprogrammen i förordningen om en samlad marknadsordning. För dessa ska förlusterna beräknas antingen på gårdsnivå, på nivån för gårdens verksamhet på arealen i fråga eller i anslutning till en viss försäkrad areal. I fråga om permanenta grödor och i andra motiverade fall kan medlemsstaterna också avvika från detta. Medlemsstaterna kan använda en lämplig alternativ metod för att beräkna förluster för unga och nya jordbrukare.

Medlemsstaten ska i sin partnerskapsplan beskriva mekanismerna för beräkning av förluster och utlösande faktorer. Medlemsstaterna ska se till att det inte uppstår någon överkompensation för sammankopplingen av åtgärderna med andra offentliga eller privata riskhanteringssystem.

Stöd till investeringar för jordbrukare och skogsägare (artikel 13)

Enligt förslaget till förordning ska medlemsstaterna stödja både produktiva och icke-produktiva investeringar. På basis av rubriken i artikeln om investeringar är stödet riktat till jordbrukare och skogsägare. Till skillnad från innevarande period ska åtgärden vara obligatorisk för medlemsstaterna. I texten i artikeln verkar tillämpningsområdet vara mer omfattande än rubriknivån, eftersom stödet enligt artikeltexten dessutom ska riktas till stöd för investeringar i livsmedelssystem och landsbygdsområden.

I medlemsstatens partnerskapsplan ges närmare uppgifter om beviljandet av stödet. På basis av motiveringarna i förordningen kan stödet gälla bland annat utveckling och modernisering av jord- och skogsbruket, digitalisering, infrastrukturer för anpassning till klimatförändringar, jord- och skogsbrukspraxis, vatten, precisionsodling samt diversifiering av inkomstkällor inom annan verksamhet, såsom lantgårdsturism och bioekonomi.

Medlemsstaterna ska också kunna stödja investeringar för att återställa produktionspotentialen inom jord- och skogsbruket efter naturkatastrofer, ogynnsamma klimathändelser eller katastrofer. Stöd ska beviljas om minst 30 % av jordbrukets produktionspotential eller minst 20 % av skogsbrukets produktionspotential har förstörts. Liksom under innevarande finansieringsperiod ska medlemsstaten fastställa en förteckning med icke stödberättigande investeringar, inbegripet åtminstone köp av jordbruksproduktionsrättigheter och mark, inköp av djur eller årliga växter med undantag av vissa särskilda fall samt finansiella kostnader. Liksom under innevarande finansieringsperiod kan stöd också beviljas för kostnader för investeringar som föranleds av unionens nya krav.

Om en viss storlek överskrids ska stödet till investeringar för skogsägare förutsätta en skogsbruksplan, vilket motsvarar den senaste versionen av Forest Europes riktlinjer för hållbar skogsförvaltning.

Enligt NRPF-förordningen kan investeringsstödet maximibelopp vara högst 75 % av den stödberättigande kostnaden, för unga jordbrukare högst 85 % av den stödberättigande kostnaden.

Startstöd (artikel 14)

Enligt förslaget ska medlemsstaterna bevilja startstöd till unga och nya jordbrukare som uppfyller villkoren i partnerskapsplanen. För att få stöd krävs även i fortsättningen att en affärsplan presenteras och följs. Stöd kan också beviljas för utveckling av småbruk. Liksom under innevarande finansieringsperiod ska stödet beviljas som enhetsbelopp, finansieringsinstrument eller en kombination av dessa. Stödet ska begränsas till ett högsta stödbelopp på totalt 300 000 euro, medan motsvarande belopp under denna period är 100 000 euro.

Liksom under tidigare finansieringsperioder kan man med stöd av förslaget till förordning stödja etablering av andra företag än jordbruksföretag på landsbygden. Etableringen av företagsverksamhet kunde kopplas till diversifiering av gårdens inkomster utanför jordbruket. Dessutom stöds etableringen av verksamhet för företag utan jordbruksbakgrund som är verksamma på landsbygden. Förutsättningarna för stöd motsvarar villkoren för startstöd för unga jordbrukare i förslaget.

Avbyttjänster (artikel 17)

Enligt förslaget till förordning kan en medlemsstat om den så önskar stödja utbudet av avbyttjänster för jordbrukare när jordbrukarna behöver ledighet till exempel på grund av

sjukdom, föräldraledighet eller vårdledighet eller för semester eller utbildning. Stödet ska begränsas till inrättandet av avbyttjänster och avbyttarnas löner.

LEADER (artikel 18)

Medlemsstaterna ska stödja den Leaderverksamhet som avses i artikel 76 i NRPF-förordningen i beredningen och genomförandet av strategier för lokal utveckling åtminstone i landsbygdsområden med särskilda nackdelar och som har fastställts i partnerskapsplanerna. Medlemsstaterna ska stödja lokala aktionsgrupper som inkluderar uppstarts företag, mervärdeskapacitet och diversifiering av jordbruksverksamhet, inbegripet lantgårdsturism, direktförsäljning av produkter och innovation. Stödet till Leaderverksamheten ska inriktas på branscher som ger jordbrukarna och skogsägarna mervärde. Enligt artikel 77 i NRPF-förordningen ska man dessutom använda förenklade kostnadsalternativ i Leadergruppernas verksamhetsstöd och uppmuntra till att använda förenklade kostnadsalternativ även i projekt som finansieras via Leader. Stöd till projekt som inte överstiger 20 000 euro ska ges i form av enhetsbelopp och kan användas också för stöd på högst 100 000 euro till landsbygdsföretag med annan verksamhet än jordbruksverksamhet.

Stöd till kunskapsdelning och innovation inom jordbruk, skogsbruk och landsbygdsområden (artikel 19)

Medlemsstaterna ska tillhandahålla stöd för kunskapsutbyte och innovation inom jordbruk, skogsbruk och landsbygdsområden. Medlemsstaterna ska tillhandahålla stöd för att främja projekten i EIP-Agris operativa grupper för att säkerställa en bredare spridning av innovationer och kunskap. EIP-Agris verksamhet ska påskynda utvecklingen och användningen av innovationer genom att förbättra kunskapsutbytet och främja synergier mellan politik, aktörer och instrument inom jordbruk, skogsbruk och landsbygdsområden. Resultaten av arbetet ska spridas och mångfaldigas genom Akis. Medlemsstaterna ska se till att de viktigaste resultaten av projekten sprids via praktiska kanaler, inbegripet nätverken för den gemensamma jordbrukspolitikerna på nationell nivå och unionsnivå. Den information som sprids ska innehålla tillräcklig information om projekten. Medlemsstaterna kan anvisa stöd om den operativa grupp som genomför projektet omfattar minst två olika aktörer, om den bidrar flera av de specifika målen för den gemensamma jordbrukspolitikerna och om kunskapsförmedlingen och innovationerna inte endast involverar forskningsorganen.

Med stöd av förslaget till förordning ska stöd beviljas för kunskapsutbyte och innovationer inom jordbruket, skogsbruket och landsbygden. Stöd kan beviljas för åtgärder som för att främja innovation, utbildning och rådgivning, kompetensutveckling, rådgivningstjänster och andra former av kunskapsutbyte och informationsförmedling. Liksom under tidigare finansieringsperioder gör förslaget det möjligt att stödja innovations- och utvecklingsåtgärder för landsbygdsföretag och gårdar inom branscher utanför jordbruket.

Stöd till unga jordbrukare och generationsväxlingar (artikel 16)

En ny punkt är att medlemsstaterna som en del av partnerskapsplanen ska utarbeta en strategi för generationsväxling som ska innehålla en bedömning av den nuvarande demografiska situationen inom jordbrukssektorn, identifiering av hinder för unga jordbrukares tillträde till sektorn samt de föreslagna nationella initiativen och åtgärderna för att undanröja dessa hinder. Planen ska också innehålla en beskrivning av särskilda åtgärder som främjar unga jordbrukares tillträde till sektorn, såsom stöd för etablering, förhöjt avtagande arealbaserat stöd, stöd för småbruk, förhöjt investeringsstöd för unga jordbrukare, avbyttjänststöd, samarbetsåtgärder för att underlätta samarbetet mellan generationerna samt rådgivnings- och utbildningstjänster som

skraddarsyfts för unga. De ungas deltagande i stödåtgärder ska underlättas genom att samla de åtgärder och anvisningar som riktas till dem på ett och samma ställe. I den föreslagna formen ska strategin för generationsväxling dock inte i större utsträckning omfatta ägar- och generationsväxlingar inom andra branscher utanför jordbruket.

Myndighet för dataförvaltning (artikel 21)

Genom förslaget till förordning strävar kommissionen också efter att öka utnyttjandet av digitaliseringen. Medlemsstaterna bör därför utse en myndighet som ansvarar för spridningen av data mellan myndigheterna samt för arbetet med att utveckla gårdssignummen. Målet är att uppnå och upprätthålla ett smidigt kunskapsutbyte för att det ska krävas mindre rapportering från stödsökandenas sida tack vare de förbättrade verktygen för beslutsfattande. Medlemsstaterna ska i den mån det är möjligt grunda sin behovsbedömning och planeringen av åtgärder på principen att uppgifterna endast samlas in en gång och återanvänds. Myndigheterna ska bland annat utarbeta en datafärdplan och årliga rapporter, av vilka den första ska lämnas till kommissionen senast den 16 december 2029. Myndigheten ska tillsättas och anmälas till kommissionen inom tre månader efter att förordningen har trätt i kraft.

Kommissionens förslag att inrätta en myndighet för dataförvaltning grundar sig på tanken att detta är en nödvändig administrativ satsning på medlemsstatsnivå för att minska jordbrukarens administrativa börda och förbättra den långsiktiga administrativa effektiviteten. Båda dessa stöder sektorns konkurrenskraft. Inrättandet av en myndighet stöder EU:s mål för en mer omfattande digitalisering och informationshantering.

Med tanke på myndigheten för dataförvaltning innehåller förslaget exceptionellt omfattande befogenheter för kommissionen att utfärda författningar på lägre nivå om interoperabilitetens och färdplanens omfattning samt om färdplanens och årsrapporternas innehåll.

Akis och jordbruksrådgivningstjänster (artikel 20)

I förslaget föreskrivs också om kunskaps- och innovationssystemet inom jordbruket (Akis) och om jordbruksrådgivningstjänster. Medlemsstaterna ska se till att jordbrukare och skogsägare får tillgång till innovationer och att ny kunskap når dem i rätt tid och effektivt så att de kan ta till sig innovativa och hållbara lösningar och dra nytta av aktuell information. Medlemsstaterna ska i partnerskapsplanen bekräfta hur innovationer och kunskapen når jordbrukarna genom Akis. Akis ska omfatta åtgärder som främjar kunskapsflöden och synergier, åtgärder som främjar opartisk och kvalificerad rådgivning, stöd till innovation som en del av jordbruksrådgivningstjänsterna samt en plan för kunskapsdelning och demonstration. Medlemsstaterna ska i partnerskapsplanen beskriva systemet för jordbruksrådgivningstjänster, som stöder tillgången till information och användningen och ibruktage av innovationer, samt genomföra planen. I jordbruksrådgivningen ska man beakta jord- och skogsbrukets samt landsbygdsföretagarnas och landsbygdssammanslutningarnas gårdstyper och produktionssystem, stödkraven enligt partnerskapsplanen, tillgången till relevanta tjänster och unga jordbrukare. Medlemsstaterna ska säkerställa att jordbrukare och skogsägare får direkt kontakt med rådgivare, till exempel genom att tillhandahålla offentliga databaser över rådgivare. Medlemsstaterna ska se till att de råd som ges är opartiska och att rådgivarna är lämpligt kvalificerade och fria från intressekonflikter.

Ikraftträdande

Förordningen träder i kraft dagen efter att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Förordningen tillämpas från och med att NRPF-förordningen träder i kraft.

Förslag till förordning om den gemensamma fiskeripolitiken

Enligt förslaget ska bestämmelser om huvuddelen av de frågor som rör finansieringen av den gemensamma fiskeripolitiken och havspolitikerna utfärdas i kommissionens förslag till förordningar om partnerskapsplaner och resultatbaserad verksamhet. Helheten avviker från den tidigare finansieringsperioden, då frågor kring den gemensamma fiskeripolitiken och havspolitikerna i stor utsträckning ingick i förordningen Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden. Enligt förslaget är utarbetandet av en nationell partnerskapsplan en annorlunda process än under den nuvarande finansieringsperioden, eftersom man tidigare utarbetade ett separat nationellt program för finansieringen av den gemensamma fiskeripolitiken och havspolitikerna.

Innehållet i kommissionens förslag till förordning om den gemensamma fiskeripolitiken är mycket begränsat. Dess centrala innehåll hänför sig till en precisering av reglerna för berättigande till finansiering. I fortsättningen ska ett stödberättigat objekt vara förenligt med målen för den gemensamma fiskeripolitiken och WTO:s avtal om fiskesubventioner. Dessutom ska det föreskrivas att insatser i anslutning till överföring av fiskefartyg till tredjeländer och djuphavsutvinning inte är stödberättigande. Det handlar om en betydande förändring, eftersom det för närvarande finns mycket detaljerade villkor för finansieringen av i synnerhet insatser som rör fiske.

Dessutom kompletterar förslaget till förordning kraven på utarbetande av en nationell partnerskapsplan så att man vid utarbetandet av planerna ska ta hänsyn till fiskets, vattenbrukets och kustsamhälleernas samt särskilt det småskaliga kustfiskets behov. Medlemsstaterna ska dessutom säkerställa att den nationella partnerskapsplanen stöder fiskets hållbarhet samt balansen mellan fiskemöjligheterna och fiskeflottans kapacitet. En stödnivå enligt projekttyp ska också fastställas i partnerskapsplanen. I förslaget till förordning fastställs dessutom en maximal stödnivå på 100 % för småskaligt fiske.

I förslaget till förordning ingår också den nuvarande principen om kriterierna för mottagande av ansökningar. Enligt förslaget ska ansökningar från sökande som gjort sig skyldiga till allvarliga överträdelse av den gemensamma fiskeripolitiken eller till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske eller miljöbrott inte behandlas.

Planeringen, förvaltningen, allokeringen av öronmärkt finansiering och utvärderingen av resultaten av finansieringen av den gemensamma fiskeripolitiken och havspolitikerna regleras i förslagen till förordning om nationella partnerskapsplaner och resultatbaserad verksamhet.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen

Den rättsliga grunden för den förlagna förordningen om den gemensamma jordbrukspolitikerna är artikel 43.2 om den gemensamma jordbrukspolitikerna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Artikel 38 i EUF-fördraget ger unionen befogenhet att definiera och genomföra den gemensamma jordbrukspolitikerna. Artikel 39 i EUF-fördraget fastställer målen för den gemensamma jordbrukspolitikerna, som omfattar ökad produktivitet inom

jordbruket, en skälig levnadsstandard för jordbruksbefolkningen, stabilisering av marknaden, säkerställande av tillgången på förnödenheter samt skäliga konsumentpriser.

Förslaget till förordning om finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken grundar sig på artiklarna 42, 43.2, 91.1, 100.2, 173.3, 175, 188, 192.1, 194.2, 195.2 och 349.

Förslagen behandlas enligt normal lagstiftningsordning i Europaparlamentet. I rådet fattas beslut med kvalificerad majoritet.

Statsrådet anser att den rättsliga grunden för förslagen är korrekt.

Enligt subsidiaritetsprincipen i artikel 5.3 i EUF-fördraget ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå. I EUF-fördraget föreskrivs det att medlemsstaterna och EU förvaltar den gemensamma jordbrukspolitikerna i samarbete och att unionen tillämpar en gemensam jordbrukspolitik som har gemensamma mål och gemensamt genomförande. I den nuvarande genomförandemodellen fastställs politiska riktlinjer, såsom gemensamma mål, huvudtyper av åtgärder och grundläggande krav, på unionsnivå. Medlemsstaterna har ett större ansvar för att uppnå målen och för de överenskomna målsättningarna. Enligt kommissionen kommer förslagen från den gemensamma jordbrukspolitikerna efter 2027 fortsättningsvis att säkerställa lika villkor på den inre marknaden, trygga livsmedelsförsörjningen och möta gränsöverskridande utmaningar. Därför kan de centrala principerna i den gemensamma jordbrukspolitikerna fastställas endast på EU-nivå.

Den gemensamma fiskeripolitiken, världshavspakten samt havs- och vattenbrukspolitikerna grundar sig på subsidiaritetsprincipen, enligt vilken den strategiska programplaneringen och genomförandet delegeras till medlemsstaterna och regionerna genom delad förvaltning. Detta tillvägagångssätt säkerställer att besluten fattas nära medborgarna och att åtgärder på EU-nivå är berättigade med hänsyn till omständigheterna på nationell, regional och lokal nivå.

Enligt proportionalitetsprincipen i artikel 5.4 i EU-fördraget ska unionens åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen. De ekonomiska, miljömässiga och sociala utmaningarna för EU:s jordbrukssektor och landsbygdsområden kräver omfattande och långsiktiga insatser som tar hänsyn till EU-dimensionen av dessa utmaningar. Förslaget till förordning i sin helhet fastställer i stället för detaljerade innehållskrav strategiska mål och ramar inom vilka medlemsstaterna kan planera och genomföra sina egna partnerskapsplaner.

När det gäller den gemensamma fiskeripolitiken, havskonventionen och unionens havs- och vattenbrukspolitik fastställer förslaget till förordning på motsvarande sätt de strategiska ramarna och förenklar den tidigare detaljerade regleringen, vilket stöder ett effektivt och proportionerligt genomförande, särskilt inom fiskeri-, vattenbruks- och havspolitikerna.

Statsrådet anser att förslagen är förenliga med proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen

5 Förslagets konsekvenser

I samband med NRPF-förordningen offentliggjorde kommissionen en allmän konsekvensbedömning (SWD(2025)565 final). Kommissionen har inte offentliggjort separata konsekvensbedömningar av de sektorspecifika förordningarna.

Nedan beskrivs de konsekvenser som bedömts utifrån förslagen till förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken. De närmare konsekvenserna av förslagen till förordning beror dock på hur bestämmelserna i NRPF-förordningen utformas och vilka val medlemsstaten gör i sin partnerskapsplan.

Förslag till förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken

Konsekvenser för aktörer

I förslaget till förordning riktas stödåtgärder som i sin helhet finansieras av EU i första hand till jordbrukare som bedriver jordbruksverksamhet på sin gård och aktivt bidrar till livsmedelsförsörjningen för att säkerställa försörjningsberedskapen.

Utgångspunkten är till många delar kontinuiteten i de tidigare stödformerna, även om det kommer att ske ändringar i stödvillkoren. De förutsättningar för att få stöd som tidigare kallades villkorlighet har fått benämningen förvaltning av gårdar, men det finns ingen betydande ändring i deras innehåll jämfört med tidigare. En konkret förändring jämfört med innevarande period är att kravet på permanent gräsmark (GAEC 1) slopas så att uppföljningen av arealen permanent gräsmark och skyldigheten att återställa gräsmark som utlöses om arealen permanent gräsmark minskar för mycket inte längre finns i förslaget. Uppföljningen av den totala arealen permanent gräsmark är medlemsstatsspecifik, men de stödsökande har upplevt att deras verksamhet begränsas också av den eventuella skyldigheten att återställa permanent gräsmark. Den föreslagna ändringen underlättar alltså nuläget för jordbrukarna och förvaltningen. Endast permanent gräsmark i Natura 2000-områden ska bevaras och skyddas även i fortsättningen.

Det är positivt att det i förslaget till förordning konstateras att stöd där dessa krav på förvaltningen av gårdar är villkor för erhållande av stöd uppfyller kraven i principen om att inte orsaka betydande skada. Kraven på sociala villkor är bekanta från den tidigare finansieringsperioden.

På många ställen i förslaget, bland annat i fråga om det maximala avtagande arealbaserade stödet, betonas medlemsstaternas skyldighet att administrativt kombinera stödansökningarna för de gårdar där produktionen av olika orsaker har differentierats under flera gårdsenheter. Detta kan i vissa fall påverka genomförandet av andra, eventuellt nationella, aspekter som har lett till differentiering. Den ovan beskrivna aspekten gäller också målen för sammanslagning av animalie- och växtproduktion, vilka ingår i förslaget. I det djurbaserade kopplade inkomststödet ska man för att beakta miljöaspekterna bland annat fastställa kriterier för högsta djurtäthet i känsliga nitratzoner, det vill säga i hela Finland. Kriterierna för högsta djurtäthet kan påverka produktionsmöjligheterna för vissa nötgårdar för närvarande och försämra husdjursgårdarnas möjligheter att utveckla gården och öka produktionen i sådana områden där det är brist på åkermark.

I förslaget nämns inte jordbrukare på deltid på artikelnivå, även om kommissionen hänvisar till dem i inledningen. Enligt Naturresursinstitutet är jordbrukets andel på 59 % av de finländska gårdarna under 20 % av företagarhushållets totala inkomster, det vill säga den största delen av de finländska gårdarna bedriver jordbruksverksamhet på deltid och deras insats i livsmedelsproduktionen är trots detta betydande.

Kravet på att stödsökande som har uppnått pensionsålder och får ålderspension inte ska omfattas av det avtagande arealbaserade stödet kommer i fortsättningen från den bindande unionslagstiftningen. Genom ändringen strävar kommissionen efter att påskynda generationsväxlingarna. Genom åtgärder riktade till unga jordbrukare och krav på stöd för dem

ges medlemsstaterna möjlighet att rikta stödåtgärder till unga jordbrukare och på så sätt uppmuntra unga jordbrukare i etableringsskedet.

Enligt förslaget kommer principerna för stödsystemet för områden med naturliga begränsningar inte att ändras jämfört med den nuvarande perioden.

Gränserna för det avtagande arealbaserade stödet när det beviljade stödbeloppet stiger och det årliga stödtaket på 100 000 euro per jordbrukare är utmanande krav vid sidan av strävan efter att öka gårdarnas storlek. Å andra sidan har sänkningen av stödet begränsats endast till det avtagande arealbaserade stödet och ska inte gälla till exempel det kopplade inkomststödet, stödet i områden med ogynnsamma naturliga förutsättningar (stöd för naturliga begränsningar) eller miljö- och klimatåtgärder som aktörerna kan utnyttja i stor utsträckning i enlighet med villkoren för varje åtgärd. De föreslagna sänkingsgränserna för det avtagande arealbaserade stödet gäller inte gårdar på mindre än 150 hektar med de nuvarande stödnivåerna, så den stegvis skärpta sänkningen påverkar inte största delen av gårdarna i Finland. Några tiotal gårdar omfattas enligt en uppskattning av den högsta nivån för sänkningen, det vill säga det stödbelopp som beviljats för denna typ av gårdar överstiger 75 000 euro. Stödbeloppet kommer inte att begränsas på en enda gård av nuvarande storlek på grund av stödtaket på 100 000 euro. Konsekvenserna för unga jordbrukare ska dock beaktas, eftersom det avtagande arealbaserade stödet beviljas förhöjt till unga jordbrukare. Detta innebär att gränserna för det avtagande arealbaserade stödet för unga jordbrukare som utvidgar och utvecklar sin gård proportionellt sett kan påverka en gård av motsvarande storlek mer än i övrigt, eftersom det förhöjda stödet för unga jordbrukare är en del av det avtagande arealbaserade stödet. I Finland bedöms detta dock inte vara ett betydande hinder för unga jordbrukare som vill utveckla sin gård.

Ett omfattande och mångsidigt åtgärdsutbud för stödmottagare för utveckling av landsbygden är möjligt även i fortsättningen. I landsbygdsutvecklingen som helhet har i synnerhet investeringarna varit viktiga och stödet har enligt bedömningarna varit effektivt. Av förslaget till förordning kan man dra slutsatsen att det fortfarande är möjligt att stödja investeringar inom livsmedelsbranschen och andra sektorer, men att man i takt med att beredningen framskrider behöver mer information om saken. Flera åtgärder för utveckling av landsbygden är obligatoriska för medlemsländerna, även om alla inte är en del av den öronmärkta finansieringen för den gemensamma jordbrukspolitik. Det är också möjligt att stödja landsbygdsutvecklingen inom andra helheter enligt NRPF-förordningen.

De tidigare ettåriga miljösystemen och de fleråriga miljöåtgärderna i den andra pelaren har i förslaget till förordning slagits samman till en helhet som fungerar enligt samma regler. I förslaget kan dessa frivilliga förvaltningsåtaganden vara ett- eller fleråriga, vilket ger flexibilitet i planeringen av åtgärderna. Detta kan förtydliga helheten ur jordbrukarens synvinkel.

Förslaget innehåller en skyldighet för medlemsstaterna att utarbeta övergångsstöd åtminstone för ekologisk produktion och extensifiering av animalieproduktion. Detta ska bli en ny frivillig åtgärd för stödmottagarna. Det nödvändiga återkravet av stöd som villkoren förutsätter om stödmottagarens övergångsplan inte förverkligas kan dock utgöra en risk för stödmottagarna när det gäller att tillägna sig ett nytt produktionssätt.

Förslaget innehåller en möjlighet att betala stöd för förvaltningsåtaganden även för den skyddsmetod som fastställs i partnerskapsplanen samt för kraven i den nationella lagstiftningen när de överskrider unionens lagstiftning. Detta kan utjämna kostnadseffekterna av den nationella lagstiftningen i olika medlemsstater för aktörerna och skapa en grund för mer jämlik praxis för villkorsfördelning mellan medlemsstaterna. Detta kan minska stödmottagarnas

motstånd mot strängare nationell lagstiftning och öka likabehandlingen av producenterna i de olika medlemsstaterna.

I förslaget betonas rådgivning till unga jordbrukare som en del av Akis och rådgivningstjänsterna, vilket ytterligare kan främja generationsväxlingar.

Unga jordbrukares etablering av jordbruk stöds enligt förslaget även i fortsättningen. Dessutom ska stöd också beviljas nya jordbrukare. För att stödja verksamhetsförutsättningarna för unga jordbrukare finns en omfattande förteckning över åtgärder, av vilka flera redan nu används i Finlands plan för den gemensamma jordbrukspolitiken. Genom åtgärderna strävar man efter att främja generationsväxlingar och utveckla gårdarna. Den nya strategin för generationsväxling kan ytterligare förtydliga åtgärdshelheten för unga jordbrukare, även om åtgärderna i sig i stor utsträckning används redan under den nuvarande finansieringsperioden. Förslaget till förordning tillåter att ett betydligt större startstöd tillämpas än under den nuvarande finansieringsperioden. Om stödmottagargruppen utvidgas till att omfatta även andra nya jordbrukare samt utveckling av småbruk och helheten inte anvisas tilläggsfinansiering, kan detta minska de ungas finansieringsmöjligheter. Enligt förslaget beaktas i kunskaps- och innovationssystemet inom jordbruket särskilt unga jordbrukare, vilket underlättar generationsväxlingar. Om ägar- och generationsväxlingar i andra landsbygdsföretag inte inkluderas i strategin för generationsväxling blir helhetsbilden av landsbygdens situation ensidig. Övriga företag på landsbygden samverkar med jordbrukarna och tillhandahåller de produkter och tjänster som behövs inom jordbruket och bland landsbygdsbefolkningen.

Enligt förslaget verkar investeringsstödet tillhandahålla mycket ändamålsenliga möjligheter att stödja gårdarnas investeringar, vilket förbättrar gårdarnas konkurrenskraft och försörjningsberedskapen i Finland. Förslaget till NRPF-förordning tillåter användning av mycket höga stödnivåer. Enligt kommissionens preliminära utredningar är investeringsstöden endast avsedda för jordbrukare och skogsägare. Kommissionen behöver dock göra en noggrannare utredning av hur man med stöd av artikeln om investering kan stödja annan företagsverksamhet på landsbygden utöver jordbruk. Om detta inte är möjligt innebär det en betydande förändring jämfört med innevarande period, då annan företagsverksamhet på landsbygden har stötts inom ramen för den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

I förteckningen över mottagare av investeringsstöd saknas enligt förslaget sammanslutningar, till exempel infrastrukturbyggare på landsbygden. Kommissionens förslag kan minska antalet potentiella stödmottagare.

Kommissionen har gett rådets arbetsgrupp en ytterligare utredning som visar att det inte är obligatoriskt för medlemsstaterna att införa åtgärder inom skogsbruket i vissa åtgärder, såsom investeringsåtgärden. Enligt förslaget förblir situationen alltså densamma som under den nuvarande finansieringsperioden. I Finland har man traditionellt inte stött skogsvård inom den gemensamma jordbrukspolitiken på grund av den knappa finansieringen.

Förslaget ska läsas tillsammans med förslaget till NRPF-förordning i fråga om lokal utveckling som utgår från gemenskapen, det vill säga Leaderverksamheten. I det fastställs principerna för Leaderverksamheten, som i huvudsak förblir oförändrade. En skillnad är att Leadergruppernas verksamhetspenning inte längre ska fastställas, eftersom den hittills har varit högst 25 % av Leaderfinansieringen. Verksamhetspenningens maximandel har upplevts fungera i Finland och om den slopas kan det leda till att verksamhetspenningens andel ökar, vilket i sin tur kan minska finansieringen för utvecklingsprojekt. Leadermetoden är ett möjligt alternativ för att främja flera politiska mål inom såväl sammanhållningspolitiken som den gemensamma jordbrukspolitiken.

En gemensam författningsgrund gör det lättare att använda Leadermetoden i större utsträckning än i nuläget. Enligt kommissionens förslag ska Leadermetoden emellertid bara vara obligatorisk inom den gemensamma jordbrukspolitiken.

Formuleringarna i förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken innehåller också punkter som eventuellt försämrar Leadermetoden. För det första ska Leaderverksamheten inte längre ha öronmärkt finansiering (minst 5 % av landsbygdsfonden under perioden 2023–2027). Dessutom ska Leaderverksamheten enligt förslaget (artikel 18) knytas starkare till jord- och skogsbruket, vilket i praktiken strider mot den sektorsövergripande karaktär som ingår i Leaderprinciperna. Detta minskar avsevärt Leaderverksamhetens roll jämfört med nuläget, eftersom verksamheten hittills har kunnat stödja landsbygdsföretagande, utveckling av byar och lokala samhällen på ett sektorsövergripande sätt.

De ändringsförslag som gäller riskhanteringsverktyg kan öka utbudet av riskhanteringsverktyg.

Konsekvenser för förvaltningen

Enligt förslaget är utarbetandet av en nationell partnerskapsplan i sin helhet en mycket annorlunda process än utarbetandet av den strategiska planen inom den gemensamma jordbrukspolitiken för den nuvarande finansieringsperioden. Bestämmelser om den viktigaste delen av planen som helhet finns i NRPF-förordningen och dess konsekvenser har analyserats i statsrådets separata U-skrivelse. I denna skrivelse av statsrådet har man dock till vissa delar analyserat de administrativa konsekvenserna av NRPF-förordningen och förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken tillsammans, eftersom förordningarna som helhet påverkar konsekvenserna för förvaltningen. Förvaltningen av en omfattande helhet kräver att verksamhetsätten inom förvaltningen omdefinieras och att gränssnitten för ansvarsfördelningen identifieras. Utarbetandet och verkställandet av den övergripande planen samt rapporteringen av resultaten framhäver behovet av enhetliga nationella processer. Fördelningen av EU:s rättsakter om den gemensamma jordbrukspolitiken mellan NRPF-förordningen och förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken medför egna utmaningar för den gemensamma jordbrukspolitiken som helhet. Förvaltningen av de nya processerna och beaktandet av samordningsorganen i processen kan öka det administrativa arbetet.

Den politiska förenklingen av kommissionens förslag till förordning är fortfarande oklar. Om medlemsstaternas partnerskapsplaner möjliggör ett mer strategiskt tillvägagångssätt än under den nuvarande perioden kan förslagen förenkla politiken i framtiden. Detta förutsätter dock att man avstår från den omfattande och mindre strategiska avtalshandling som är typisk för den nuvarande perioden samt från att särskilt betona revisionen och dess påföljder. NRPF-förordningen, som samlar olika politiksektorer, verkar inte till alla delar konsekvent till exempel i fråga om kommissionens styrningsbefogenheter och den exakta avgränsningen av dem från detaljer till utfärdande av författningar på lägre nivå. När det gäller kapitlet om den gemensamma jordbrukspolitiken verkar det fortfarande som om de styrningsbefogenheter som föreslås för kommissionen i fråga om detaljer i form av författningar på lägre nivå har en delvis viktigare roll än andra politiska sektorer. I fråga om detta förslag till förordning syns styrningsbefogenheterna i synnerhet när det gäller myndigheten för dataförvaltning.

Alla nya stödåtgärder och nya stödelement medför administrativa kostnader och förutsätter ändringar i informationssystemen. Exempelvis ett obligatoriskt stödsystem för småbruk innebär för en medlemsstat en ökning av kostnaderna som medför lite nytta med tanke på utvecklingen av produktionsstrukturen. Även småbruken kan använda de stödsystem som erbjuds alla utan

en stödåtgärd som skräddarsytt för dem och som är ett frivilligt alternativ för dem som ansöker om stöd vid sidan av det avtagande arealbaserade stödet, det kopplade inkomststödet och stödet i områden med ogynnsamma naturliga förutsättningar som helhet.

Under innevarande finansieringsperiod har en betydande mängd tekniskt stöd använts för att utveckla informationssystemen och personalens lönekostnader. Utnyttjandet av tekniskt stöd torde i fortsättningen bli mer utmanande, eftersom beloppet inte enbart gäller jordbrukssektorn, utan det finns fler som delar på stödet i och med den gemensamma partnerskapsplanen. Exempelvis bestämmelser om att data och know-how måste sparas en längre tid för eventuella inspektioner från kommissionens sida verkar medföra ökade kostnader. Inspektionerna kan gälla utbetalningar enligt partnerskapsplanen i tre år från den sista betalningen enligt planen.

Budgetåret för jordbruket slopas från begreppen och i fortsättningen ska en årlig rapport till kommissionen om bland annat output, delmål och resultat sammanställas om ansökningar om utbetalning som lämnats in fram till den 31 oktober.

En sammanslagning av miljöåtgärderna till en helhet kan förenkla förvaltningen på lång sikt, men i det inledande skedet krävs ändringar i författningar, verkställande och informationssystem som medför kostnader. Det nya kravet på att stödja övergången till hållbara produktionssätt kräver att nya stödsystem byggs upp och att de verkställs, vilket medför kostnader för förvaltningen. Förslaget till förordning gör det möjligt att förenkla miljöåtgärderna med tanke på verkställandet, eftersom den nya förvaltningen av gårdar och förvaltningsåtagandena är förknippade med möjligheten att betala stöd för förvaltningsåtaganden för sådana lagstadgade krav som överskrider unionens lagstiftning eller inkluderar skyddsmetoder i förvaltningsåtagandena. Detta förenklar förvaltningsåtagandenas innehåll jämfört med de nuvarande miljö- och klimatåtgärderna, eftersom innehållet i de lagstadgade kraven kan utnyttjas bättre i planeringen av skötselåtgärderna.

Enligt förslaget ska det för unga jordbrukare skapas en rådgivningsportal som fungerar enligt principen om ett enda serviceställe. För detta behövs mer information från kommissionen. Enligt en förhandsuppskattning verkar det som om man genom att kombinera de nuvarande kommunikationsplattformarna kan skapa det system som avses i förslaget.

I anslutning till riskhanteringen medför förslaget verkställande tilläggbehov i partnerskapsplanen jämfört med nuläget. Medlemsstaterna ska enligt förslaget till förordning stödja jordbrukarna att införa riskhanteringsverktygen. Dessa verktyg kan inkludera olika stödinstrument, till exempel försäkringspremiestöd eller utnyttjande av olika fonder.

Om åtgärder som gäller skogsbruket tas in i partnerskapsplanen har de finländska skogsägarna redan för närvarande tillgång till en offentlig databas över privata serviceproducenter som tillhandahåller skogsbruksrådgivning i tjänsten MinSkog.fi, som upprätthålls av Finlands skogscentral. Förslaget till förordning innehåller ett krav på opartiskhet i fråga om rådgivningstjänster inom skogsbruket. Det är svårt att verifiera om de privata serviceproducenterna är opartiska.

Ekonomiska konsekvenser

Finansieringsbeloppen beskrivs i den officiella beredningen av budgetramen med fasta priser 2025. Detta innebär att 2025 är basåret och finansieringsbeloppen för budgetramperioderna presenteras justerade med en kalkylmässig årlig inflation på två procent i förhållande till basåret 2025. Ett mycket förenklat exempel på detta förfarande är att summan av ett årligt anslag på

100 euro 2025–2026 enligt nominella priser är sammanlagt 200 euro (100+100) och enligt fasta priser 2025 är sammanlagt 198 euro (100+98).

På EU-nivå har man föreslagit finansiering på minst 261 miljarder euro (fasta priser 2025) för inkomststöd till jordbruket (samt för fiskeripolitiken) som en del av den totala budgeten på cirka 1 763 miljarder euro (fasta priser 2025). Enligt kommissionen är syftet med detta att möjliggöra en långsiktig stödpolitik och planering av investeringar.

Kommissionen kompletterade i september den öronmärkta finansieringen för jordbrukets inkomststöd för hela perioden 2028–2034 fördelad per medlemsstat i bilaga XVIII till NRPF-förordningen. Det handlar om kommissionens grundförslag, och denna anvisning av finansiering kommer att vara en av de centrala förhandlingsfrågorna om den framtida budgetramen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Finlands andel av denna finansiering på 293,7 miljarder euro är enligt kommissionens förslag 4,8 miljarder euro (enligt nominella priser). Räknat enligt de fasta priserna 2025 är uppgår jordbruksfinansieringen till totalt 261 miljarder euro, varav Finlands andel är 4,3 miljarder euro. Det är dock ännu inte möjligt att bedöma närmare konsekvenser för finansieringshelheten för Finlands olika stödinstrument och för jordbrukarna. Ramvillkoren och prioriteringsmöjligheterna för jordbruksfinansieringen preciseras senare i takt med att beredningen framskrider. Det nya inkomststödet till jordbruket enligt förslaget till förordning omfattar förutom de nuvarande direktstöden till jordbruket även stöd till områden med specifika naturliga begränsningar, miljö- och klimatåtgärder, stöd för ekologisk produktion, ersättningar för djurens välbefinnande, stöd för riskhanteringsverktyg, stöd för unga jordbrukare och startstöd för företag samt investeringsstöd. Kommissionens förslag om minimifinansiering inom den gemensamma jordbrukspolitiken omfattar ovannämnda interventioner. Av de nuvarande interventionerna för landsbygdsutveckling ingår dessutom Leader, informationsförmedling och innovation samt samarbetsåtgärder som är obligatoriska för medlemsländerna i partnerskapsplanen. Interventionerna för utveckling av landsbygden under den nuvarande perioden är även i fortsättningen delfinansierade.

De viktigaste bestämmelserna om riktad finansiering av den gemensamma jordbrukspolitiken, fördelningen av medel per åtgärd och begränsning av anslagen för åtgärderna finns i NRPF-förordningen. I NRPF-förordningen föreskrivs det också om finansiering av marknadsstörningar och kriser inom jordbruket på EU-nivå som ersätter den nuvarande jordbruksreserven via den nya så kallade Union Safety Net. Samtidigt föreslår kommissionen en fördubbling av krisåtgärderna inom jordbruket till 900 miljoner euro per år. Bedömningar av de ekonomiska konsekvenserna av NRPF-förordningen finns i U-skrivelsen om denna.

I och med kommissionens förslag kommer finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken och dess allokering att förändras under den kommande perioden. För en del av åtgärderna inom den gemensamma jordbrukspolitiken föreslås finansiering ur NRP-fonden. Det belopp som reserverats för inkomststöd till jordbruket verkar minska jämfört med den nuvarande motsvarande finansieringen till den gemensamma jordbrukspolitiken. En del av åtgärderna inom den gemensamma jordbrukspolitiken finansieras genom den totala finansieringen av partnerskapsplanen, som påverkas av de riktlinjer som ska avtalas nationellt för användningen av icke-öronmärkt partnerskapsfinansiering. Finansieringen av många av de åtgärder som kommissionens förslag möjliggör anvisas i form av ytterligare nationell finansiering som kan genomföras enligt prövning. Sammantaget ökar de ändringar som kommissionen föreslår behovet av nationell finansiering inom den gemensamma jordbrukspolitiken jämfört med nuläget.

Genomförandet av kommissionens förslag skulle förutsätta mer nationell medfinansiering än under föregående finansieringsperiod. Dessutom blir åtgärder som i nuläget helt finansieras av

EU delfinansierade. Finansieringen av många av de åtgärder som kommissionens förslag möjliggör anvisas i form av ytterligare nationell finansiering som kan genomföras enligt prövning. Sammantaget ökar de ändringar som kommissionen föreslår behovet av nationell finansiering inom den gemensamma jordbrukspolitiken jämfört med nuläget. Den andel av den nationella medfinansieringen som öronmärks i den gemensamma jordbrukspolitiken är minst 30 %.

Riktlinjerna för den nationella finansiering som står till förfogande för den kommande perioden inom den gemensamma jordbrukspolitiken dras upp separat inom ramen för de offentliga finanserna i takt med att behandlingen av kommissionens förslag framskrider och detaljerna i förslaget preciseras.

Förslaget innehåller en möjlighet att betala ut stöd för de krav i den nationella lagstiftningen som överskrider unionslagstiftningen. Om stöd enligt det nuvarande systemet börjar betalas ut för åtgärder för vilka man inte tidigare har betalat ut stöd, försämras åtgärdernas kostnadseffektivitet. Åtgärdernas slutliga kostnadseffektivitet beror på de obligatoriska och frivilliga åtgärderna som helhet. Å andra sidan skapar förslaget en möjlighet att förbättra det finländska jordbrukets konkurrensställning på EU:s inre marknad till den del det är möjligt att ersätta kostnaderna för högre nationella krav. Detta kan öka kostnaderna för verkställandet av lagstiftningen när villkoren omfattas av verkställandet och övervakningen av den gemensamma jordbrukspolitiken.

Kravet på en ny obligatorisk myndighet för dataförvaltning kan underlätta tillgången till och sam användningen av information, men det ökar kostnaderna. Till uppgiften hör mycket rapportering och inlämnande av uppföljningsuppgifter till kommissionen. Allt detta ökar de administrativa kostnaderna i anslutning till själva myndighetskravet. Verkställandet av informationssystemens interoperabilitet förutsätter en betydande administrativ satsning, i synnerhet i utvecklingen av informationssystemen och koordineringen mellan aktörerna. Upphandlings- och utvecklingsarbetet i anslutning till kompatibiliteten mellan ett gårdssignum på unionsnivå och andra centrala signum orsakar merkostnader på grund av utveckling och underhåll av nya system.

Eftersom alla kostnader för verkställandet i princip ska täckas inom ramen för de anslag och det antal årsverken som fastställts i planerna för de offentliga finanserna och statsbudgeten, förutsätter detta vid behov allokering av förvaltningsområdets omkostnadsfinansiering samtidigt som de utgiftsanpassningar som regeringen beslutat om riktas till finansieringen.

Lagstiftningsmässiga konsekvenser

Den gemensamma jordbrukspolitiken medför ett betydande och mycket omfattande arbete med att bereda nationell lagstiftning. Liksom tidigare när en finansieringsperiod tar slut måste praktiskt taget alla lagar som gäller inom den gemensamma jordbrukspolitiken antingen ändras avsevärt eller ett helt nytt lagstiftningspaket beredas. Beslutet kan till ovannämnda delar fattas först under den fortsatta beredningen. Statsrådets och jord- och skogsbruksministeriets förordningar som utfärdats med stöd av nationella lagar som anknyter till den gemensamma jordbrukspolitiken måste också beredas på nytt i sin helhet.

Dessutom bör man i fråga om förvaltningen beakta att den administrativa strukturen under den kommande finansieringsperioden avviker avsevärt från den nuvarande förvaltningsstrukturen, vilket också medför ett omfattande behov av nationella författningar. I den föreslagna förvaltningsstrukturen ingår i fråga om den gemensamma jordbrukspolitiken också sådana strukturer och krav (såsom det utbetalande organet) som inte gäller alla förvaltningsområden.

Miljökonsekvenser

Med stöden ska man fullgöra skyldigheterna i fråga om livsmedelssäkerhet genom att satsa på klimat- och miljöskydd. Förvaltningen av gårdar som ersätter den nuvarande villkorligheten utgör grunden och fastställer nivån för tillämpningen av principen om att inte orsaka betydande skada på de jordbrukare som får stöd. Jordbrukaren kan också bättre beakta olika miljömål genom frivilliga miljö- och klimatåtgärder i partnerskapsplanen.

Förslaget till förordning innehåller i sin helhet åtgärder och krav som är positiva för klimatet och miljön. Medlemsstaterna torde kunna planera klimat- och miljöåtgärder på samma sätt som tidigare utifrån sina egna utgångspunkter, men genom att beakta den nationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen och internationella avtal samt hållbarhetsmålen och andra mål.

Prestationsförordningen fastställer en minimiandel på 43 % för hela partnerskapsplanens miljöfinansiering. Vid beräkningen av miljöfinansieringens andel beaktas i sin helhet den finansiering som anvisas för partnerskapsplanen med undantag av försvarsutgifterna. Kommissionen kan ta ställning till den nationella miljöfinansieringens andel i sina rekommendationer, där bland annat medlemsstatens restaureringsplan beaktas. Kommissionen kan begära en högre procentsats av medlemsstaterna för åtgärder inom ramen för partnerskapsplanen.

Enligt förslaget till förordning styrs innehållet i planen av kommissionens rekommendationer till varje medlemsstat. Dessa ska beaktas när planen utarbetas. Kommissionens rekommendationer som gäller förslagets andel i partnerskapsplanen beaktar klimatåtgärderna, produktionen av ekosystemtjänster, den cirkulära ekonomin, skyddet av den biologiska mångfalden och naturresurserna, produktionens hållbarhet samt djurvälstånd. Vid utarbetandet av rekommendationerna beaktar kommissionen medlemsstaternas övriga planer för miljö- och klimatfrågor, såsom medlemsstaternas restaureringsplaner.

Enligt förslaget ska medlemsstaterna i partnerskapsplanen för vissa prioriterade områden inom miljö- och klimatpolitiken vidta åtgärder som är frivilliga för stödmottagaren. I förslaget betonas i högre grad övergången till och stödet för hållbara produktionssystem. Förslaget innehåller bland annat ett övergångsstöd till mer hållbara produktionssystem och extensivering av animalieproduktionen, som är obligatoriskt för medlemsstaterna men frivilligt för stödmottagarna. Dessutom ingår till exempel i de djurbaserade kopplade stödåtgärderna ett krav på att miljökonsekvenserna ska beaktas bland annat så att man för beviljande av stöd ska fastställa kriterier för högsta djurtäthet i känsliga nitratzoner. Dessa nya krav kan ha en positiv inverkan på miljön. Å andra sidan kan miljöutmaningarna för regioner med hög djurtäthet också åtgärdas på andra sätt än genom att minska antalet djur.

Förslagets miljökonsekvenser bestäms enligt hur medlemsstaten definierar åtgärderna i planen och förvaltningen av gårdar, samt hur mycket medel som styrs till miljöåtgärderna i planen. Kommissionen har redan i visionen för jordbruk och livsmedel betonat att tyngdpunkten ska flyttas till att främja miljö- och klimatåtgärder i stället för åtgärder utan ersättning. Ett exempel på sporrande åtgärder är att stöd enligt förslaget får betalas ut för krav i den nationella lagstiftningen som överskrider unionslagstiftningen samt för skyddsmetoder som fastställts för förvaltningen av gårdar. Tidigare har detta inte varit möjligt. Detta kan minska stödets kostnadseffektivitet. Den slutliga kostnadseffektiviteten beror på de villkor som krävs utan ersättning samt på de finansierade åtgärderna som helhet. Möjligheten att betala ersättning för att följa skyddsmetoder eller lagstiftning ger medlemsstaterna bättre möjligheter att bygga upp en mer verkningsfull och acceptabel helhet.

I förslaget till förordning överförs olika miljö- och klimatåtgärder till samma stödform. Samtidigt kan principerna för vilken bransch som får ersättning förenhetligas. Förslaget innehåller inte längre något krav på ett flerårigt åtagande, vilket ger flexibilitet i planeringen av åtgärderna och kan öka åtgärdernas attraktivitet. I förslaget till förordning nämns inte heller att en medlemsstat ska ha möjlighet att utesluta en areal som uppfyller definitionen av jordbruksmark från de stödberättigande hektaren. Medlemsstaten har alltså inte möjlighet att utesluta till exempel ny åker som röjts på skogsmark från stödberättigandet, vilket kan ha negativa miljökonsekvenser.

Enligt förslaget fortsätter man med åtgärderna i den gemensamma jordbrukspolitiken att främja djurvälstånd och med dem kan man till exempel upprätthålla den låga nivån på användning av antibiotika i Finland.

Med investeringsstöden för jordbruket kan man påverka miljön positivt. Investeringar som riktar sig exempelvis till att förbättra markens bördighet, återvinna näringsämnen eller göra produktionen och energianvändningen mer effektiv har antingen direkt eller indirekt en positiv inverkan. Även icke-produktiva investeringar är möjliga. Bestämmelser om investeringarnas maximala finansieringsandel finns i NRPF-förordningen. Intresset för icke-produktiva investeringar kan minska om den maximala finansieringsandelen för icke-produktiva investeringar i fortsättningen blir 75 % i stället för tidigare 100 %.

Genom riktade åtgärder till regionens företag, utvecklingsprojekt som riktar sig till landsbygdssamhällen för att förbättra verksamhetsmiljön på landsbygden och Leaderverksamhet kan man åstadkomma positiva miljökonsekvenser, såsom investeringar som förbättrar miljöns tillstånd, energieffektivitet, produktion av förnybar energi, vattenskydd, restaurering av vattendrag, landskapsvård, bylandskap och biologisk mångfald samt ekosystem tjänster samt spridning av miljörelaterad information och utveckling av kompetensen samt samarbete mellan aktörer på landsbygden på regional och lokal nivå. Om åtgärderna för utveckling av landsbygden inskränks till att gälla endast jord- och skogsbruket kan det försämra möjligheterna att uppnå dessa mångsidiga miljökonsekvenser.

Konsekvenser för landsbygden

Kommissionen har inte utarbetat någon separat bedömning av konsekvenserna för landsbygden av förslagen till förordning. Förslaget till förordning erbjuder möjligheter att beakta landsbygdens invånare samt företag och sammanslutningar på landsbygden. Medlemsstaterna beslutar om sina egna lösningar utifrån sina behov och mål. De egentliga konsekvenserna för landsbygden kan bedömas när en medlemsstat avgör inriktningen av finansieringen och de olika åtgärderna i planen. I samband med det kan man bättre bedöma hur de valda politiska åtgärderna och deras betoningar påverkar främjandet och förnyelsen av livskraften i olika landsbygdsområden, företagen, sammanslutningarna och invånarna.

Förslag till förordning om den gemensamma fiskeripolitiken

Det är svårt att utarbeta en konsekvensbedömning av finansieringen av den gemensamma fiskeripolitiken och åtgärderna inom havspolitik, eftersom förslagen till förordning inte beskriver de konkreta åtgärder som ska finansieras och deras stödvillkor på samma sätt som förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken. Åtgärderna fastställs i det nationella partnerskapsavtalet genom nationella val och prioriteringar. Även den administrativa struktur som tillämpas på förvaltningen av sektorn och den nationella lagstiftningsram som följer upp den bestäms utifrån de nationella lösningarna. Dessutom ska det beaktas att den finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken som öronmärks i kommissionens förslag täcker en liten del

av de ärenden som medlemsstaterna enligt förslaget till förordning ska främja i den gemensamma fiskeripolitiken och åtgärderna inom havspolitik. På grund av dessa faktorer och osäkerheter kan man i konsekvensbedömningen allmänt granska konsekvenserna av den finansiering som öronmärkts för den gemensamma fiskeripolitiken.

I kommissionens förslag har 2 miljarder euro (enligt fasta priser 2025) avsatts för finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken. Jämfört med Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfondens (EHFVF) finansiering på EU-nivå för programperioden 2021–2027 (medlemsstaternas andel 5,3 miljarder euro) är den finansieringsnivå på 2 miljarder som kommissionen föreslår cirka 62 % lägre än under den innevarande programperioden.

Kommissionen kompletterade i september den öronmärkta finansieringen för den gemensamma fiskeripolitiken för perioden 2028–2034 fördelad per medlemsstat. Finlands andel av den finansiering på 2 miljarder euro som öronmärkts för den gemensamma fiskeripolitiken är enligt kommissionens förslag 24 miljoner euro (enligt fasta priser 2025). Enligt kommissionens förslag grundar sig indelningen av den gemensamma fiskeripolitiken enligt medlemsstat på en historisk fördelning per medlemsstat. Den föreslagna finansieringsnivån för Finland är då cirka 67 % lägre än den nuvarande finansieringsnivån på 73 miljoner euro från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden.

Det bör noteras att de åtgärder som ingår i den finansiering som öronmärkts för den gemensamma fiskeripolitiken endast täcker en del av den gemensamma fiskeripolitikens mål och de åtgärder som krävs. Den öronmärkta finansieringen omfattar främjandet av hållbart fiske, energiomställningen och säkerheten inom fisket och vattenbruket samt innovationer för att förbättra fiskets selektivitet. Dessutom kan den öronmärkta finansieringen användas för marknadsåtgärder och kompensering av inkomstbortfall samt åtgärder i anslutning till förbättring av restaurering av vattenmiljön. Däremot ska till exempel den datainsamling och de fiskeövervakningsåtgärder som förutsätts i EU:s lagstiftning, de åtgärder som främjar vattenbrukets hållbarhet och tillväxt samt i vidare bemärkelse FoUI-åtgärder inom branschen inte täckas med den öronmärkta finansieringen. Den öronmärkta finansieringen ska inte heller täcka finansiering av sjöräddningsåtgärder och åtgärder enligt världshavspakten.

Jämfört med åtgärderna inom den gemensamma fiskeripolitiken enligt förslaget till förordning kan storleken på den öronmärkta finansieringen av åtgärder inom fiskeripolitiken i Finlands nuvarande EHFVF-program uppskattas vara av motsvarande storlek. Det bör dock noteras att de nuvarande finansieringsvillkoren inte har gjort det möjligt att finansiera energiomställningen när det gäller fiskefartyg. Investeringsbehoven för energiomställningen när det gäller fiskefartyg och infrastrukturen i anslutning till den uppgår sannolikt i sin helhet till tiotals miljoner euro under följande programperiod. Även den finansieringsnivå som restaureringsåtgärderna i vattenmiljön kräver blir betydligt högre än tidigare när EU:s förordning om restaurering har trätt i kraft. Finansieringen från det nuvarande EHFVF-programmet har riktats till FoUI-åtgärder i anslutning till restaurering av vattenmiljön samt småskaliga restaureringsåtgärder. Enligt en grov uppskattning kan finansieringsnivån för restaureringen av vattenmiljön uppgå till tiotals miljoner euro per år. Således verkar nivån på den finansiering som öronmärkts för Finland för genomförandet av åtgärder inom den gemensamma fiskeripolitiken vara avsevärt underdimensionerad med tanke på behoven.

Enligt förslaget till förordning har medlemsstaterna möjlighet att finansiera åtgärder utanför öronmärkningen inom ramen för den totala finansieringen av den nationella partnerskapsplanen. För Fastlandsfinland har cirka 80 miljoner euro reserverats för åtgärder utanför den öronmärkta finansieringen inom den gemensamma fiskeripolitiken och åtgärder inom havspolitik i Finlands nuvarande EHFVF-program. Av denna finansiering har över 30 miljoner euro

reserverats för finansiering av obligatoriska åtgärder för övervakning av fisket och datainsamling i enlighet med EU-lagstiftningen. Förslaget till förordning om NRP-fonden (den s.k. NRPF-förordningen) förutsätter att medlemsstaterna utöver genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken även riktar finansiering till att främja världshavspakten (Ocean Pact) och åtgärderna inom havspolitik. Världshavspakten och åtgärderna inom havspolitik utgör en omfattande ekonomisk helhet i vilken det ingår bland annat kustturism, havsvindkraft och maritim logistik samt i stor utsträckning skyddet av den marina miljön och sjösäkerheten.

Att koppla genomförandet av åtgärderna inom havspolitik och världshavspakten till förordningen om finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken kan orsaka juridiska oklarheter och svårigheter för den nationella planeringen. Olika tillvägagångssätt tillämpas på åtgärder enligt förordningen om finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken i NRPF-förordningen vid planeringen och förvaltningen av åtgärderna i programmet. Kravet på en beskrivning av stödnivåerna i den nationella partnerskapsplanen i förordningen om finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken grundar sig på att åtgärder i anslutning till fiske och vattenbruk enligt NRPF-förordningen är befriade från EU:s regler om statligt stöd, varvid det är motiverat att beskriva dem i den nationella planen. Däremot tillämpas EU:s regler om statligt stöd på finansieringen av åtgärderna inom havspolitik och världshavspakten, varvid stödnivåerna för åtgärderna fastställs i den nationella lagstiftningen inom ramen för EU:s regler om statligt stöd.

6 Förslagets förhållande till grundlagen och till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Enligt kommissionen respekterar förslaget de grundläggande rättigheterna och iakttar särskilt de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, såsom föreslås i kommissionens förslag till NRPF-förordning. Bestämmelserna om respekt för de grundläggande rättigheterna och rättsstatsprincipen i detta förslag till förordning gäller också stöden inom den gemensamma jordbrukspolitik.

Den föreslagna regleringen har ingen särskild betydelse för Finlands grundlag och den begränsar inte tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna eller de mänskliga rättigheterna.

7 Ålands behörighet

Enligt 18 § (Landskapets lagstiftningsbehörighet) 15 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk och styrning av lantbruksproduktionen, dock så att förhandlingar skall föras med de statsmyndigheter saken gäller innan lagstiftningsåtgärder angående styrning av lantbruksproduktionen vidtas. Enligt 27 § (Rikets lagstiftningsbehörighet) 15 punkten i självstyrelselagen för Åland har riket i sin tur lagstiftningsbehörighet i frågor som gäller priset på lantbruks- och fiskeriprodukter samt främjande av export av lantbruksprodukter. Självstyrelselagen för Åland stiftades innan Finland blev medlem i Europeiska unionen, och efter inträdet i unionen har lantbruksinkomstförhandlingar om priserna på lantbruksprodukter inte förts.

Förslaget till förordning om finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken har beröringspunkter med fiske, natur- och miljövård, vattenrätt, båttrafik och farleder för den lokala sjötrafiken, vilka enligt 18 § 10, 16 och 21 punkten i självstyrelselagen för Åland hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Behörigheten i fråga om Europeiska unionens gemensamma jordbruks- och fiskeripolitik har delats mellan riket och landskapet i enlighet med vad som ovan sagts. På grundval av den delade behörigheten har praxis utvecklats för vilka stödformer som ska omfattas av landskapet Ålands behörighet och vilka som ska omfattas av rikets behörighet. Bestämmelserna i självstyrelselagen för Åland har i fråga om priserna på lantbruksprodukter av hävd tolkats så att rikets behörighet omfattar de stödssystem genom vilka jordbruksproducenterna betalas ersättningar för prissänkningar. I dessa stödformer ingår till exempel inte element som avser kostnader för särskilda åtgärder. På basis av det ovannämnda har rikets behörighet under medlemskapet i Europeiska unionen traditionellt ansetts omfatta de direkta stöd som helt finansieras av Europeiska unionen, det vill säga för närvarande finansieras ur garantifonden för jordbruket. Dessa areal- och djurbaserade stödformer är bland annat grundläggande inkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare och kopplade inkomststöd. Till landskapets behörighet hör de stöd för utveckling av landsbygden som i nuläget delfinansieras med medel ur landsbygdsfonden. Dessa stödformer är till exempel miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion samt stöd för landsbygdsutvecklingen och strukturstöd.

Med tanke på fördelningen av lagstiftningsbehörighet mellan staten och landskapet har kommissionens förordningsförslag beröringspunkter med fiske, natur- och miljövård, vattenrätt samt båttrafik och farleder inom den lokala sjöfarten, som enligt 18 § 10, 16 och 21 punkterna i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet. Förslaget gäller även kommersiell sjöfart och dess farleder som enligt 27 § 13 punkten i självstyrelselagen omfattas av statens lagstiftningsbehörighet.

Enligt kommissionens förslag ska varje medlemsstat upprätta ett handlingsprogram och utse behöriga myndigheter. Under den nuvarande programperioden har man för fiskets del gått till väga så att handlingsprogrammet för Åland ingår som ett eget avsnitt i Finlands handlingsprogram.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Ännu finns ingen information om Europaparlamentets behandling.

Förslaget i den gemensamma jordbrukspolitiken behandlas i rådet för jordbruk och fiske samt i den särskilda jordbrukskommittén som lyder under rådet och i arbetsgruppen för övergripande jordbruksfrågor. Arbetsgruppens behandling inleddes i september 2025.

Förslaget till förordning om finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken behandlas i rådet för jordbruk och fiske och i den arbetsgrupp för intern och extern fiskeripolitik som lyder under rådet.

9 Nationell behandling av förslaget

Statsrådets skrivelse har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Kommissionens förslag lades fram för sektionen för jordbruk och livsmedel (EU18) den 14 augusti 2025 och den 17 oktober 2025. Dessutom har förslaget lagts fram vid fiskesektionens (EU17) möte den 12 september 2025. Utkastet till U-skrivelse behandlades av sektionen för jordbruk och livsmedel (EU18) den 29–30 oktober 2025 och i ett skriftligt förfarande av fiskesektionen den 29–30 oktober 2025. Utkastet till U-skrivelse har också behandlats i MFF-ledningsgruppen den 3 november 2025. Utkastet till U-skrivelse har också behandlats i EU-ministerutskottet den 13 november 2025.

10 Statsrådets ståndpunkt

Finlands ståndpunkter om kommissionens förslag till EU:s nästa budgetram för 2028–2034 har bildats i utredningen E 73/2025 rd, där följande väsentliga skrivningar med tanke på det aktuella förslaget är relevanta:

Den totala nivå som kommissionen föreslår är för hög. I enlighet med regeringsprogrammet anser Finland att EU-budgeten ska hållas på en skälig nivå för att undvika att Finlands nettobidrag ökar. Finland anser det vara viktigt att den kommande budgetramen ses över som en helhet.

De allmänna prioriteringar i förslaget till budgetram som kommissionen för fram är värda att understödja och stämmer överens med Finlands EU-nyckelmål. Finland betonar att finansieringen i högre grad ska riktas till de viktigaste politiska prioriteringarna, såsom stärkandet av försvaret och konkurrenskraften.

Finlands ställning som nettobidragsgivare påverkas mest av budgetramens totala nivå.

Finland anser det nödvändigt att prioritera fokusområdena i EU-finansieringen och betonar vikten av att utvärdera Finlands mål på ett övergripande och strategiskt sätt. Det är nödvändigt att hitta en nivå som inte oskäligt kommer att öka vår betalningsbörda, men som skulle möjliggöra viktiga prioriteringar, såsom att stärka försvaret och konkurrenskraften, och säkerställa att vi erhåller den finansiering som är viktigast för oss, såsom jordbruksfinansieringen.

Finland betonar att jordbruk ska kunna bedrivas på ett lönsamt sätt i alla unionens medlemsstater. Inom den gemensamma jordbrukspolitiken eftersträvar Finland ett så stort inflöde som möjligt eftersom naturförhållandena i Finland är ogynnsammare än i andra medlemsstater.

Enligt Finlands preliminära bedömning verkar den så kallade öronmärkta finansieringen för jordbruket, som kommissionen föreslår, otillräcklig.

I fortsättningen ska man på bred front utnyttja finansiering för åtgärder som främjar landsbygdsutvecklingen, exempelvis genom att också utnyttja konkurrenskraftsfonden och Horisont Europa.

I enlighet med Finlands mål betonar kommissionens förslag tryggheten av livsmedelsproduktionen också med tanke på försörjningsberedskapen.

Finland stöder kommissionens mål om att stöden i högre grad än för närvarande ska riktas till aktiva producenter.

Finland anser att det är viktigt att främja familjejordbruk som en del av den framtida gemensamma jordbrukspolitiken.

Om helheten

Statsrådet ser över detaljerna i kommissionens förslag som en del av den övergripande budgetramen och preciserar sin ståndpunkt i och med förhandlingarna framskrider. Finlands slutliga ståndpunkter bildas på basis av den helhet som utarbetas i förhandlingarnas slutskede med hänsyn till det som är bäst för Finland.

Det tas separat ställning till dimensioneringen av finansieringen för kommissionens förslag i samband med förhandlingarna om budgetramen.

Dessutom har Finlands ståndpunkter till kommissionens förslag om NRP-förordning formulerats i statsrådets skrivelse om förordningen i fråga.

Statsrådet konstaterar att förslaget till förordning om NRP-fonden och de sektorsspecifika förordningar som hör samman med denna bör utgöra en så konsekvent och administrativt tydlig helhet som möjligt.

Statsrådet anser att det i detta skede av förhandlingarna är ändamålsenligt med en viss flexibilitet när det gäller om någon detalj ska regleras som en del av förslaget till förordning om NRP-fonden eller i de aktuella sektorsspecifika lagförslagen.

I statsrådets sektorsspecifika utredningar kan ståndpunkten om de sektorsspecifika bestämmelser som ingår i förordningen om NRP-fonden kompletteras, dock med hänsyn till de övergripande mål som ställts upp för förordningens innehåll.

Statsrådet stöder de allmänna målen i förordningen om NRP-fonden.

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid de många specifika målen och betonar att onödig splittring av finansieringen bör undvikas. Statsrådet förhåller sig avvaktande till att alla medlemsstater ska förutsättas behandla samtliga specifika mål i detalj i de nationella och regionala partnerskapsplanerna (NRP-planerna).

Statsrådets mål är att varje medlemsstat ska ha en stark roll i fastställandet av de nationella och regionala prioriteringarna i sin plan samt de reformer och investeringar som hänför sig till dessa.

Statsrådet betonar flexibilitet i arbetet med att göra upp NRP-planen i syfte att beakta synergier samt nationella, regionala och lokala särdrag och utmaningar.

För statsrådet är det viktigt att man inom ramen för NRP-planen kan säkerställa tillräcklig flexibilitet i genomförandet av finansieringen.

Statsrådet anser att en tillräcklig nationell delfinansiering är viktig för ett effektivt genomförande av EU-finansierade program.

Statsrådet anser att flera av de allmänna och specifika mål som definieras i artiklarna 2 och 3 i förordningen om NRP-fonden bidrar till att uppnå miljö- och klimatmålen.

Statsrådet förhåller sig i princip avvaktande till att partnerskapsavtalet eller prestationsförordningen ska medföra nya betydande uppföljningsskyldigheter för medlemsstaterna.

Statsrådet anser att det är bra att kommissionens förslag till förordning innehåller ett brett utbud av olika åtgärder för att stödja jordbruket och utvecklingen av landsbygden. Statsrådet anser att det är nödvändigt att införa öronmärkning av inkomststöd till jordbruket.

Statsrådet anser att den framtida jordbruksfinansieringen bör bidra till att möta klimat- och miljöutmaningarna kopplade till livsmedelsproduktionen.

Statsrådet anser att den genomsnittliga nedre gränsen för hektarstödet enligt det avtagande arealbaserade stödet bör vara lägre än det föreslagna så att stödet ska kunna riktas till jordbrukare genom mer effektiva stödsystem.

Statsrådet betonar att principen för beräkning av det kopplade inkomststödet ska säkerställa att förfarandet möjliggör totalfinansiering av stödet åtminstone på nuvarande nivå. Statsrådet understöder möjligheten att rikta det kopplade inkomststödet till vissa produktionsinriktningar och områden vid EU:s östra gräns.

Statsrådet anser att NRP-planen också i framtiden bör möjliggöra en mångsidig utveckling av landsbygden.

För statsrådet är det viktigt att NRP-planerna främjar en hållbar diversifiering av landsbygdsnäringarna.

Statsrådets mål är att den lokalt ledda utvecklingen, inbegripet Leaderverksamheten, i stora drag ska fortsätta som i dag.

Statsrådets mål är att såväl en hållbar stadsutveckling som utvecklingsåtgärder för landsbygden och regionerna ska tryggas, och att man här drar nytta av synergifördelar.

I fråga om den gemensamma jordbrukspolitiken är målet att det europeiska jordobservationssystemet som föreslås bli en ny obligatorisk del av det integrerade administrations- och kontrollsystemet i första hand ska vara frivilligt för medlemsstaterna.

För statsrådet är det viktigt att de krav som gäller genomförandet av medlemsstaternas korrigerande åtgärder är rimliga.

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid konsekvensen när det gäller kontinuiteten för de definitioner som för närvarande används (t.ex. jordbrukare).

För statsrådet är det viktigt att det för övergången mellan ramperioderna finns bestämmelser om arrangemang som säkerställer kontinuiteten i den gemensamma jordbrukspolitikens stöd.

Statsrådet anser att det är ändamålsenligt att EU-finansieringen syftar till att uppnå resultat och effekter. Kommissionens olika enheters detaljerade tillsyns- och revisionsanvisningar med olika prioriteringar bör inte styra planeringen av de outputbaserade och resultatutvärderade interventionerna.

Statsrådets ovannämnda ståndpunkter kompletteras med denna U-skrivelse som följer:

Förslag till förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken

Statsrådet anser att det är bra att de ursprungliga och viktiga målen för livsmedelsproduktionen och utvecklingen av landsbygden inom den gemensamma jordbrukspolitiken betonas i kommissionens förslag. Statsrådet välkomnar att kommissionen har lagt fram ett eget förslag till förordning om preciserande bestämmelser inom den gemensamma jordbrukspolitiken.

Statsrådet anser att stödsystemet verkligen borde förenklas och den administrativa bördan minskas för att jordbrukarna bättre än i nuläget ska kunna koncentrera sig på livsmedelsproduktion och långsiktig utveckling av näringsverksamheten.

Statsrådet betonar att främjandet av livsmedelskedjans funktion och värdebildning vid sidan av stödpolitiken spelar en central roll i jordbrukarnas inkomstbildning. Statsrådet betonar att producenternas ställning i livsmedelskedjan bör stärkas och den tillhörande EU-lagstiftningen utvecklas.

Statsrådet anser att det med tanke på helheten är motiverat att kommissionen utarbetar nationella rekommendationer om den gemensamma jordbrukspolitiken för medlemsstaterna. Statsrådet förhåller sig dock preliminärt reserverat till kommissionens möjlighet att uppdatera rekommendationerna mitt under perioden.

Statsrådet stöder utgångspunkten i kommissionens förslag, enligt vilken verkställandet av inkomststödet för jordbruket även i fortsättningen ska grunda sig på de gemensamt överenskomna jordbrukspolitiska målen.

Statsrådet anser att man i reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken med så konkreta konsekvenser som möjligt ska genomföra målen att förenkla stödsystemen och minska den administrativa bördan. Statsrådet anser att de förenklingsåtgärder som kommissionen föreslår bör stärkas.

Statsrådet anser det viktigt att medlemsstaterna har tillräckligt med spelrum för att planera en åtgärdshelhet som är ändamålsenlig för varje medlemsstat. I detta skede av förhandlingarna är statsrådets mål att en del av de föreslagna obligatoriska elementen ska vara frivilliga för medlemsstaterna.

Gradvis avtagande arealbaserat inkomststöd

Statsrådet förhåller sig allmänt positivt till den föreslagna successiva sänkningen av det avtagande arealbaserade stödet och till stödtaket, eftersom sänkningen i förslaget endast gäller denna form av inkomststöd och inte till exempel andra riktade stöd. Statsrådet granskar ännu gränserna för sänkningen av det belopp som beviljas för det avtagande arealbaserade stödet, dock så att de inte skärps jämfört med vad som föreslogs i de fortsatta förhandlingarna. Statsrådet känner igen att i synnerhet den nedre gränsen för den gradvisa avtagningen av stödet även i Finland kan vara för låg med tanke på växande gårdar och utvecklingen av produktionen. Grunderna för differentiering av det avtagande arealbaserade stödet ska vara så icke-diskriminerande som möjligt och administrativt enkla.

Statsrådet kan godkänna kommissionens förslag att från och med 2032 inte betala ut det avtagande arealbaserade stödet till stödmottagare som uppnått pensionsålder och får ålderspension. Till denna del stöder statsrådet den föreslagna övergångstiden. Statsrådet betonar dock att det avtagande arealbaserade stödet i första hand ska riktas till aktiva jordbrukare som bidrar till livsmedelsförsörjningen. Statsrådet fäster också uppmärksamhet vid behovet av att hitta olika lösningar för ett tidsmässigt lämpligt generationsskifte på gårdarna.

Statsrådet anser att kommissionens mål att rikta stöd till aktiv livsmedelsproduktion är bra. Positivt i kommissionens förslag är de omfattande möjligheterna att differentiera det avtagande arealbaserade stödet enligt grupp av jordbrukare och område. Statsrådet fäster dock uppmärksamhet vid vissa utmaningarna med genomförandet.

Statsrådet anser att det för att stödja en aktiv livsmedelsproduktion i fortsättningen ska vara möjligt att inte inkludera bevarandet av jordbruksmark i stöden. Det är bra om kommissionen ger mer information om förhållandet mellan bevarande av jordbruksmark och bedrivande av jordbruksverksamhet på miniminivå. Statsrådet anser att det är viktigt att stödja jordbrukare

som odlar på deltid och som aktivt bedriver jordbruksverksamhet och deltar i upprätthållandet av livsmedelstryggheten. Statsrådet anser det inte ändamålsenligt att deltidsodlare som producerar råvaror för livsmedelskedjan direkt eller som foder för husdjursproduktion lämnas utanför det avtagande arealbaserade stödet.

Statsrådet anser att en medlemsstat bör ha spelrum vid fastställandet av den stödberättigande arealen.

Kopplat inkomststöd

Statsrådet understöder att det även i fortsättningen är möjligt att använda det kopplade inkomststödet på ett ändamålsenligt sätt. Den täckning av stödberättigade produkter, produktionsbranscher och produktionsformer som beskrivs i förslaget är tillräcklig i förhållande till målen för livsmedelsproduktionen i Finland. Statsrådet anser det vara viktigt att det vid planeringen av det kopplade inkomststödet finns tillräckligt med nationellt spelrum, dock med beaktande av konsekvenserna för den gemensamma marknaden.

Statsrådet förhåller sig avvaktande till att fastställa kriterier för högsta djurtäthet i det djurbaserade kopplade inkomststödet, eftersom det för sin del kan försämra möjligheterna att utveckla produktionen. Statsrådet anser att tillämpningen av kriterier för högsta djurtäthet i de kopplade inkomststöden endast i känsliga nitratzoner kan leda till ojämlikhet mellan medlemsstaterna, eftersom det finns skillnader i definitionen av känsliga nitratzoner.

Stödsystem för småbruk och förenklade kostnadsmodeller

Statsrådet anser att stödsystemet för småbruk skulle vara administrativt tungt i förhållande till den nytta det medför. Statsrådet anser därför att systemet i första hand ska vara frivilligt för medlemsstaterna.

Statsrådet anser att också tillämpningen av förenklade kostnadsmodeller ska understödjas, men att till exempel eventuella kostnadsmodeller i euro ska vara frivilliga för medlemsstaterna.

Avbyttjänster

Statsrådet understöder att beakta en avbyttjänst för jordbrukare som är frivillig för medlemsstaterna i förslaget. I Finland finns ett omfattande avbyttarsystem för jordbrukare som är tillräckligt för närvarande i förhållande till kommissionens förslag till förordning.

Stöd till unga jordbrukare och generationsväxlingar

Statsrådet anser att det är viktigt att kommissionen i sitt förslag betonar stödet för unga jordbrukare. Statsrådet anser att det vore ändamålsenligt att granska stödet för unga och nya jordbrukare som en helhet och ge medlemsstaterna tillräckligt spelrum till denna del. Statsrådet anser att kommissionens förslag om ett system för nya producenter ska utvärderas som en del av de fortsatta förhandlingarna, men betonar i detta skede i första hand systemets frivillighet.

Statsrådet förhåller sig positivt till den strategi för generationsväxling som utarbetas som en del av partnerskapsplanen som gäller jordbruket. Statsrådet påpekar dock att ägarbyten i andra företag på landsbygden inte omfattas av strategin för generationsväxling.

Stöd i områden med ogynnsamma naturliga förutsättningar

Statsrådet anser det viktigt att kommissionens förslag gör det möjligt att betala ersättning till områden med naturliga begränsningar, vilket gör det möjligt att fortsätta produktionen enligt samma principer som under innevarande period.

Miljö- och klimatåtgärder

Statsrådet anser att det är bra att miljö- och klimatarkitekturen inom den gemensamma jordbrukspolitiken som helhet betonas mer än tidigare genom att uppmuntra jordbrukarna i stället för att ställa upp obligatoriska villkor. Statsrådet anser att det är viktigt att varje medlemsstats viktigaste särdrag beaktas i planeringen av miljö- och klimatåtgärderna som helhet. Statsrådet anser att en sammanslagning av miljö- och klimatåtgärderna till en helhet ger flexibilitet att planera en ändamålsenlig och effektiv åtgärdshelhet.

Statsrådet understöder möjligheten att i anslutning till förvaltningen av gårdar och förvaltningsåtaganden betala stöd för förvaltningsåtaganden för sådana lagstadgade krav som överskrider unionens lagstiftning samt möjligheten att inkludera skyddsmetoder i förvaltningsåtagandena. Dessa förenklar stödsystemet. Statsrådet anser att förslaget ökar jämlikheten mellan europeiska jordbrukare och att det dessutom jämnar ut de kostnader som den nationella lagstiftningen medför för aktörerna. Statsrådet betonar att inverkan av dessa krav på de finländska jordbrukarnas ekonomiska situation och finansieringssituation kan begränsas och jämkas i och med denna möjlighet.

Statsrådet anser att det är ändamålsenligt att medlemsstaterna kan införa motiverade och noggrant avgränsade undantag i anslutning till skyddsmetoderna. Statsrådet kan godkänna att ekologiska gårdar anses följa vissa skyddsmetoder för förvaltningen av gårdar. Statsrådet anser dock att ett undantag som gäller ekologiska gårdar ska vara möjligt även när en del av gårdens produktion omfattas av övervakningen av ekologisk produktion.

Statsrådet anser att ett stödsystem som uppmuntrar till mer hållbara produktionssystem bör vara så lockande och rimligt som möjligt för aktören, om en omställning inte lyckas. Statsrådet betonar också att systemet inte bör medföra en oskälig administrativ börda. Statsrådets mål är att införandet av ett stödsystem i första hand ska vara frivilligt för medlemsstaterna.

Stöd för deltagande i riskhanteringsverktyg

Statsrådet anser det viktigt att medlemsstaterna har tillgång till ändamålsenliga riskhanteringsverktyg.

Stöd till investeringar

Statsrådet stöder kommissionens föreslagna princip om beaktande av landsbygdsområden även utanför de åtgärder som förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken möjliggör. Statsrådet anser att förbättringen av landsbygdens livskraft spelar en central roll i jordbrukssektorns attraktivitet för nya och unga företagare. Stödberättigande för investeringsstöd för förädling och saluföring av jordbruksprodukter bör säkerställas för andra aktörer på landsbygden än primärproducenter.

Statsrådet anser det viktigt att investeringar stöds för att göra landsbygdsnärningarna mångsidigare och förbättra jordbrukets och den övriga företagsverksamhetens hållbarhet. Statsrådet känner igen betydelsen av samarbetsprojekt och allmännyttiga investeringar i planen för den gemensamma jordbrukspolitiken och deras resultat både med tanke på miljötemat och

landsbygdens livskraft. Det är viktigt att stödet riktas till innovationer, inklusive att möjliggöra riskfinansiering.

Statsrådets mål är att medlemsstaterna ska ha spelrum när det gäller att inkludera skogsbruksåtgärder i partnerskapsplanerna.

Akis och jordbruksrådgivningstjänster

Statsrådet anser det viktigt att ibruktageand av innovationer och kunskapsutbytet främjas med hjälp av Akis. Statsrådet anser det viktigt att unga jordbrukare beaktas bättre än i nuläget genom att rikta åtgärder till dem.

LEADER

Statsrådet anser att det är bra att förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken tillsammans med NRPF-förordningen möjliggör ett omfattande stöd för lokal utveckling som utgår från gemenskapen.

Statsrådet anser att LeADER-verksamheten har visat sig fundera och betonar att LeADER-verksamheten inte ens som en del av den gemensamma jordbrukspolitiken ska inskränkas till att gälla endast primärproducenter.

Myndighet för dataförvaltning

Statsrådet anser att det är viktigt att högklassiga data används för genomförandet, förvaltningen, uppföljningen och utvärderingen och att information samlas in på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt för stödmottagarna och utan att öka den administrativa bördan (U 19/2025 vp).

Statsrådet förhåller sig därför tveksamt till inrättandet av en myndighet för dataförvaltning, eftersom det skulle öka förpliktelseerna i onödan.

Statsrådet anser att det med tanke på minskningen av den administrativa bördan är värt att understöda principen om att uppgifterna samlas in endast en gång och återanvänds. Statsrådet anser att datafärdplanen avsevärt skulle öka den administrativa bördan på grund av flera rapporteringsskyldigheter och de författningsbefogenheter på flera lägre nivåer som ingår i förslaget. I fråga om dessa ser statsrådet flera möjligheter att förenkla förslaget för att det ska vara i linje med partnerskapsplanen som helhet. Statsrådet anser att datafärdplanen ska vara riktgivande och att man kan avstå från den årliga rapporteringen till kommissionen.

När perioden byts är övergångsarrangemangen viktiga för jordbrukarnas likviditet. Statsrådet betonar också att författningsramen ska säkerställa ett smidigt verkställande av den nya perioden.

Statsrådet påminner om den särställning det självstyrda Åland har enligt folkrätten, så som konstaterat i Protokoll 2 om Åland till akten om villkoren för Finlands anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen (11994N/PRO/02), och dessutom garanterar självstyrelselagen för Åland, som är en del av Finlands konstitutionella grundstruktur, det åländska självstyret.

Förslag till förordning om den gemensamma fiskeripolitiken

Statsrådet understöder kontinuitet i finansieringen av EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Statsrådet anser att det är bra att det föreslås en förenkling av regleringen som styr användningen av finansieringen från den gemensamma fiskeripolitiken. Detta möjliggör bland annat en energiomställning när det gäller fiskeflottan, bättre stöd till nya fiskare och generationsväxling samt fastställande av allmänt finansierade åtgärder utifrån nationella utgångspunkter för att förbättra konkurrenskraften inom hållbart fiske.

Statsrådet anser att det är viktigt att förenkla regleringen av den gemensamma fiskeripolitiken för att påskynda förnyelsen av branschen och föreslår till exempel att modellen med en regulatorisk sandlåda (*eng. regulatory sandbox*) inkluderas i förordningarna om den gemensamma fiskeripolitiken och dess finansiering.

Statsrådet anser att verkställandet av världshavspakten (Ocean Pact) och främjandet av unionens havspolitik är viktiga frågor för Finland. Att reglera dem i en förordning som preciserar finansieringen av den gemensamma fiskeripolitiken kan dock orsaka juridiska oklarheter, eftersom åtgärder enligt förordningen om finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken omfattas av olika tillvägagångssätt i planeringen och förvaltningen av åtgärderna i den nationella partnerskapsplanen. Därför anser statsrådet att det vore ändamålsenligt att föreskriva om finansiering och genomförande av världshavspakten och unionens havspolitik endast i NRPF-förordningen.

Statsrådet anser att det är viktigt att de obligatoriska åtgärder för övervakning av fisket och datainsamling som förutsätts i EU-bestämmelserna finansieras helt eller delvis finansieras med hjälp av instrument som är under kommissionens direkta förvaltning.

Statsrådet betonar att den finansiering som öronmärks för den gemensamma fiskeripolitiken bör inriktas på utveckling av fiskerisektorn och de centrala framtida behoven. Statsrådet anser att det är viktigt att trygga förutsättningarna för att utveckla den finländska fiskerinäringen. Den öronmärkta finansieringens fördelning per medlemsstat bör grunda sig på så objektiva kriterier som möjligt, såsom storleken på medlemsstatens fiskerisektor och användningsgraden av medel från tidigare programperioder.

Reglerna för användningen och förvaltningen av finansieringen av den gemensamma fiskeripolitiken fastställs endast delvis i förslaget till förordning om finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken och huvudsakligen i kommissionens förslag i anslutning till partnerskapsplaner och resultatbaserad verksamhet. Dessa tre förslag till förordning utgör en helhet som styr användningen och förvaltningen av finansieringen av den gemensamma fiskeripolitiken. Statsrådet anser att det är viktigt att de tre förslagen till förordning utgör en konsekvent helhet och att bestämmelsernas lämplighet för finansiering av den gemensamma fiskeripolitiken säkerställs som en del av förhandlingarna om de fleråriga budgetramarna i olika arbetsgrupper.